

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII
ARKUSZ CKE – MAJ 2014
ZAKRES ROZSZERZONY

STARA FORMUŁA DLA LICEUM TRZYLETNIEGO (WAŻNA DO 2014 ROKU)

Instrukcja z arkusza maturalnego

Instrukcja dla zdającego

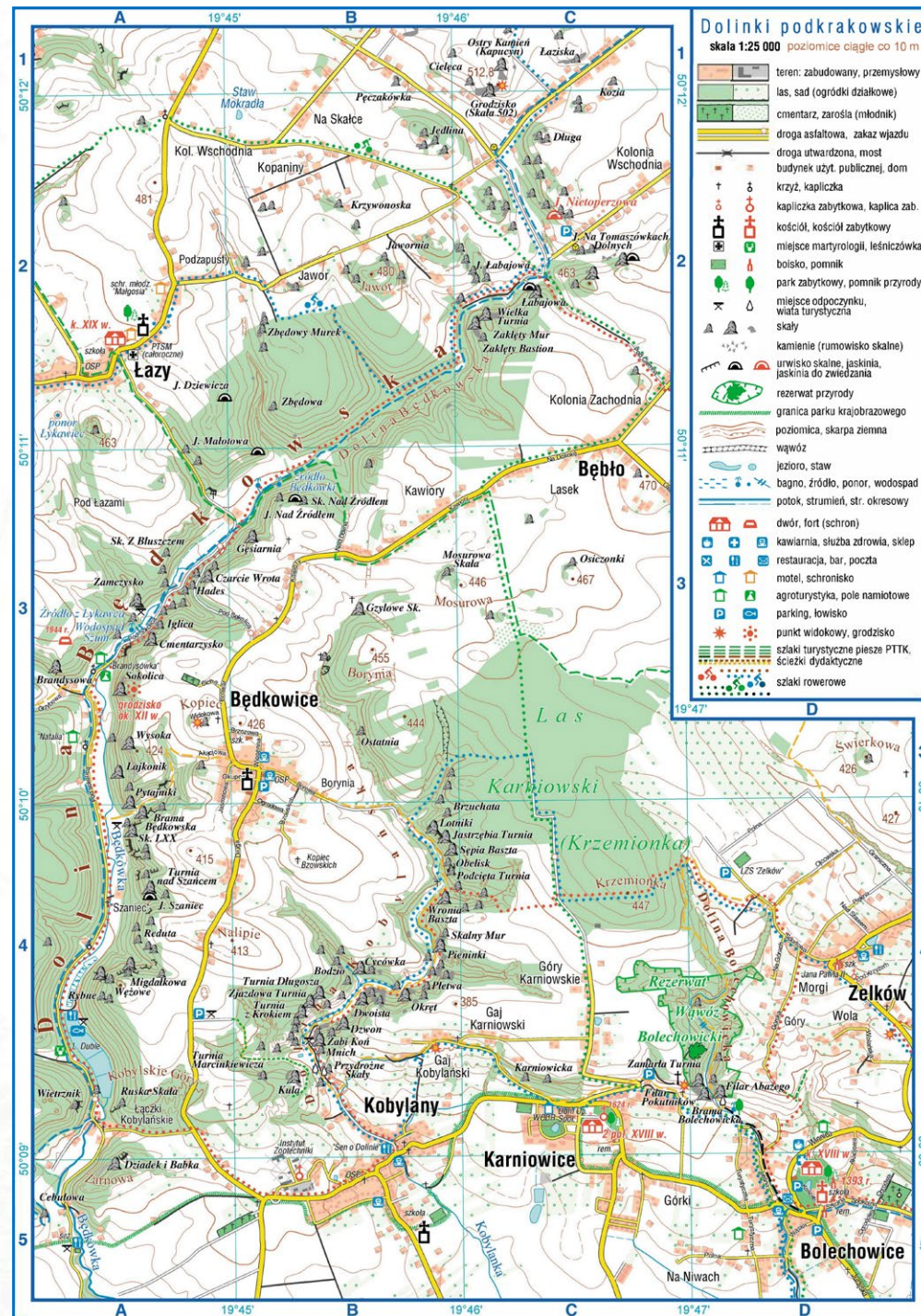
1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 20 stron (zadania 1 – 34) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora.
7. Barwną mapę możesz oderwać, ale po zakończeniu pracy włóż ją do arkusza egzaminacyjnego.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: 60

CZAS: 150 min.

Mapa fragmentu Wyżyny Krakowsko- Częstochowskiej (do rozwiązywania zadań 1-7)

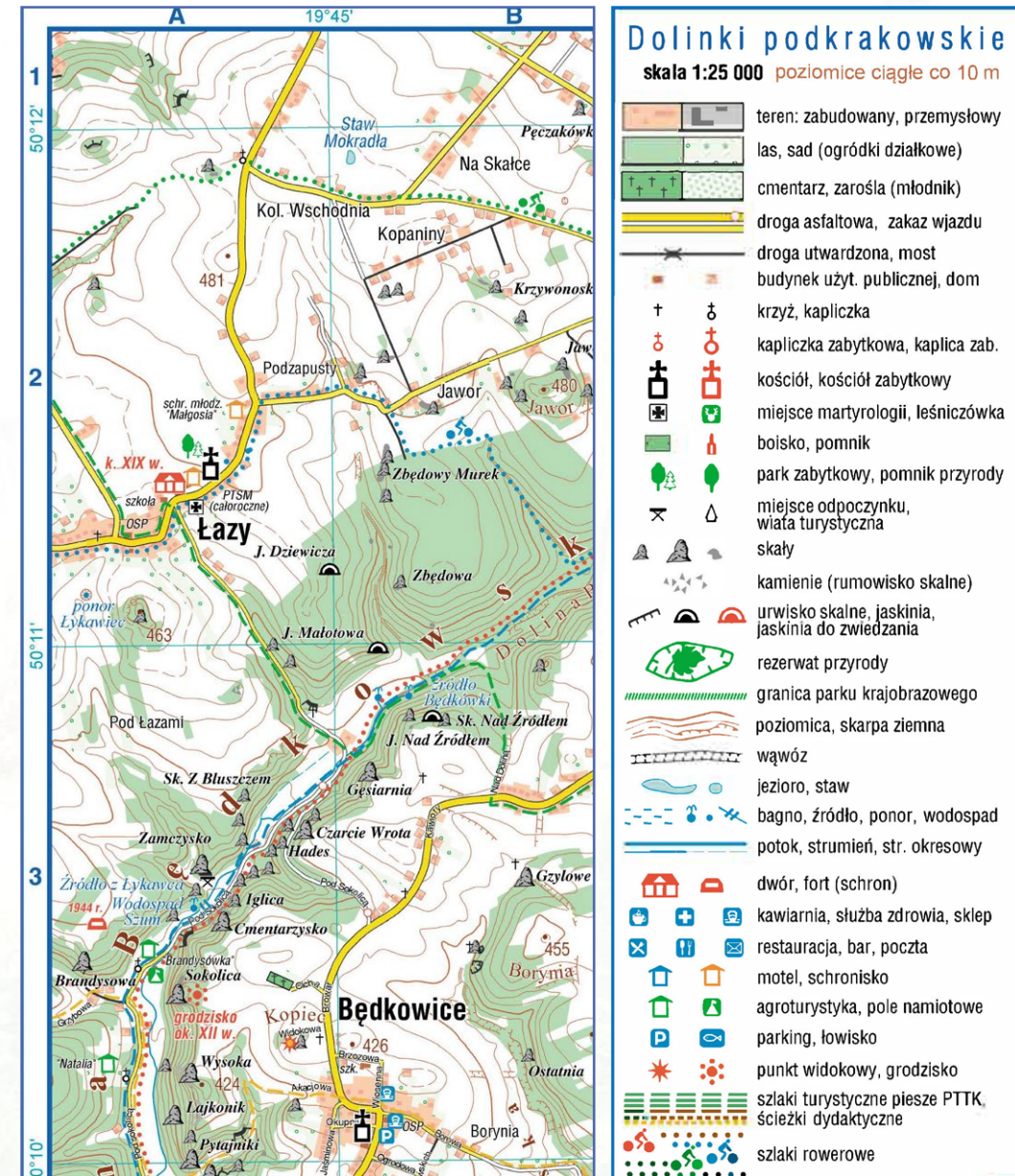
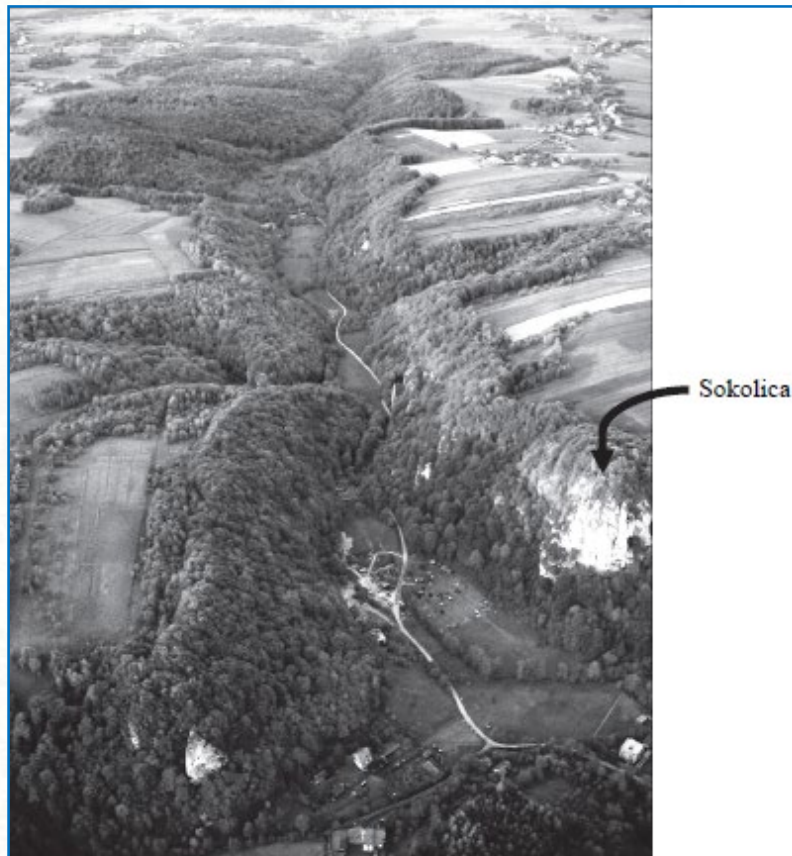

Zadanie: 01

Na zdjęciu przedstawiono Dolinę Będkowską i skałę nazywaną Sokolicą (A3).

Podaj kierunek geograficzny, w którym skierowano obiektyw aparatu fotograficznego podczas wykonywania zdjęcia.

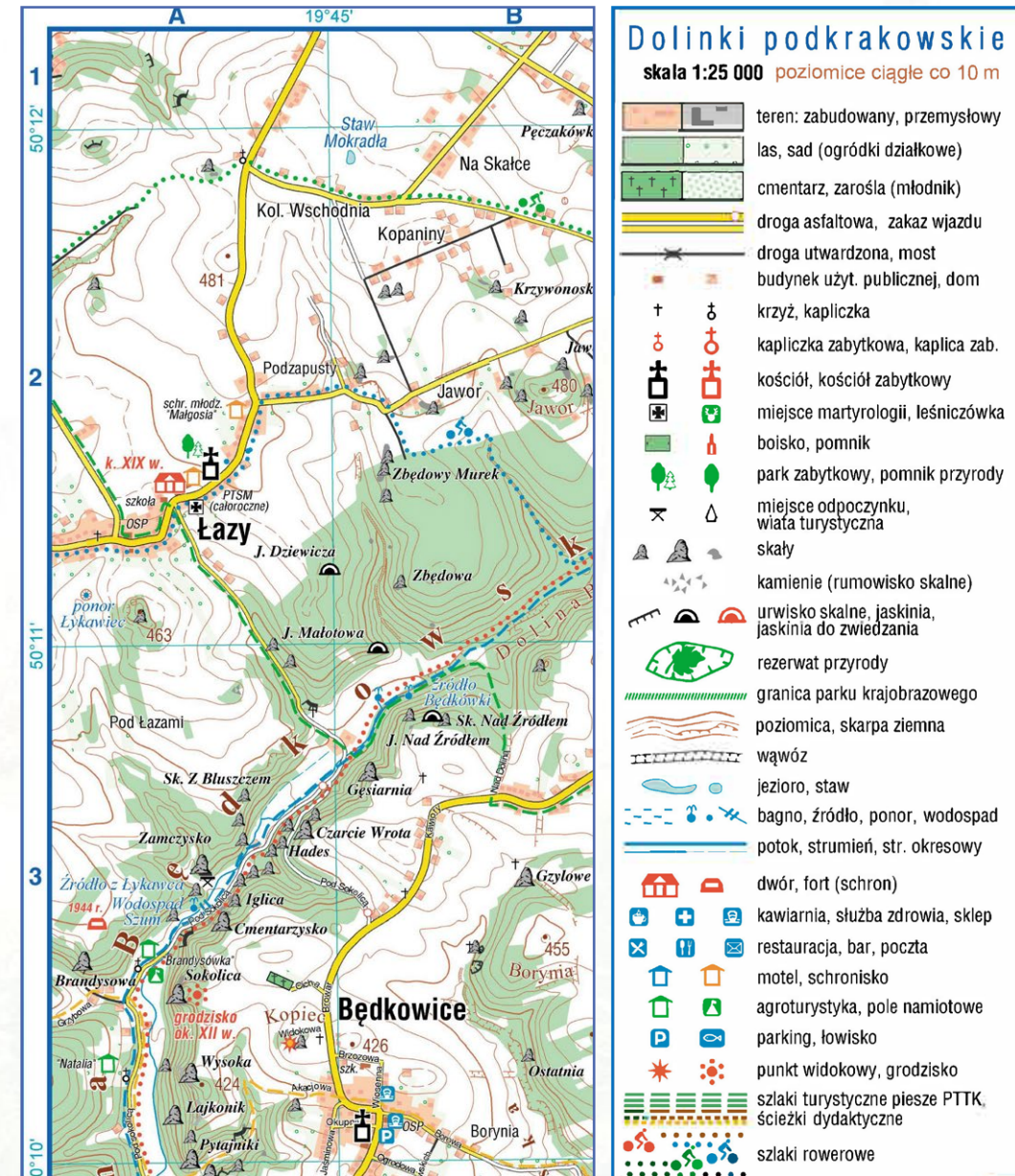
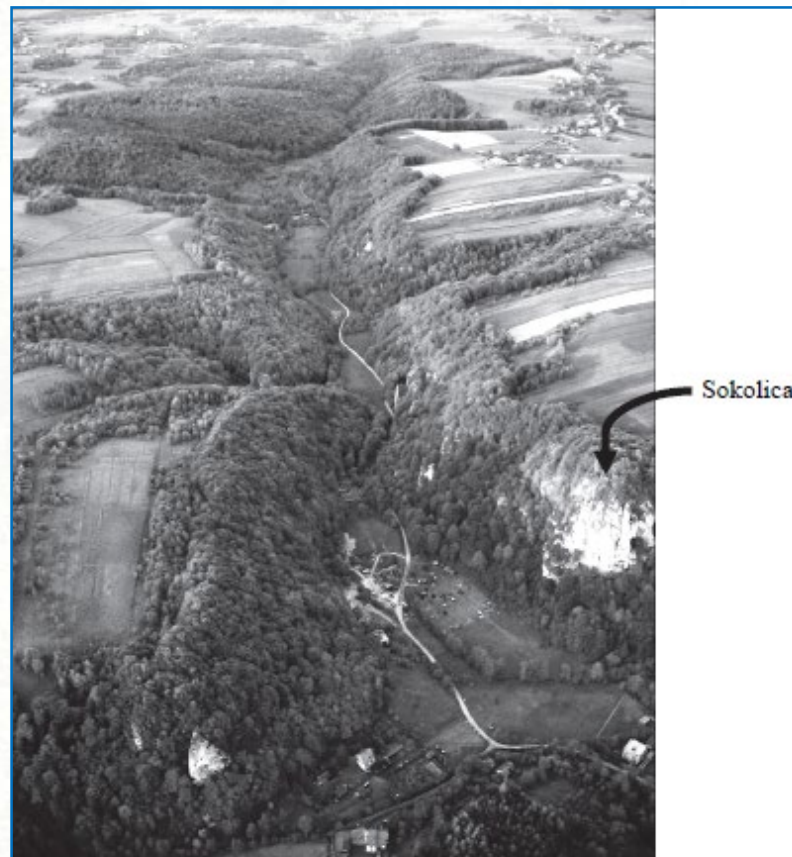

Zadanie: 01

Na zdjęciu przedstawiono Dolinę Będkowską i skałę nazywaną Sokolicą (A3).

Podaj kierunek geograficzny, w którym skierowano obiektyw aparatu fotograficznego podczas wykonywania zdjęcia.

Północny wschód

1 p. – za podanie poprawnego kierunku

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

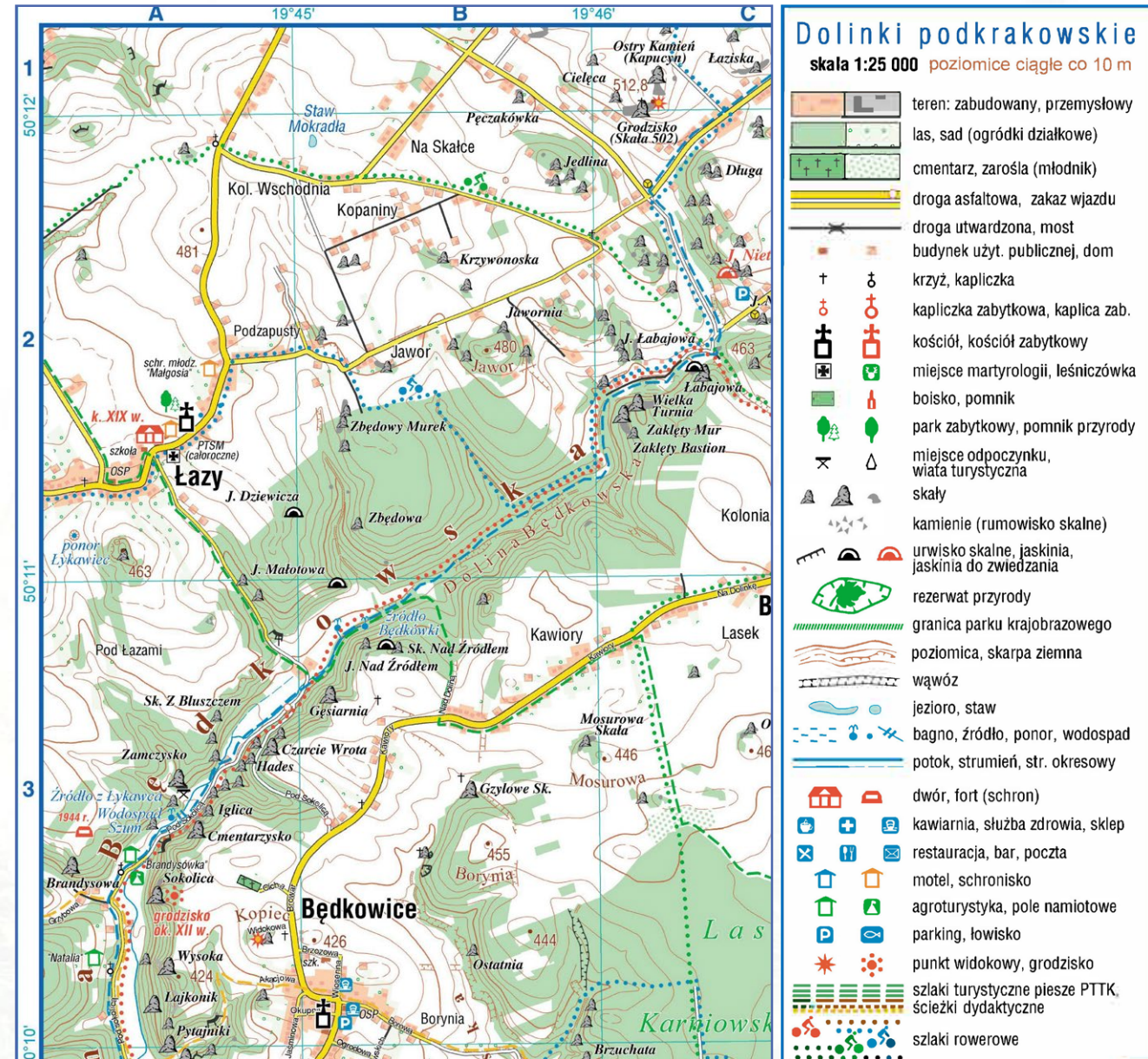
Zadanie: 02

Na północny zachód od Doliny Będkowskiej znajduje się forma terenu mająca postać otworu wydrążonego przez wodę powierzchniową zanikającą pod powierzchnią ziemi.

Odczytaj z mapy i podaj nazwę własną tej formy oraz oznaczenie pola mapy, w którym ta forma występuje.

Nazwa formy: .....

Pole mapy: .....

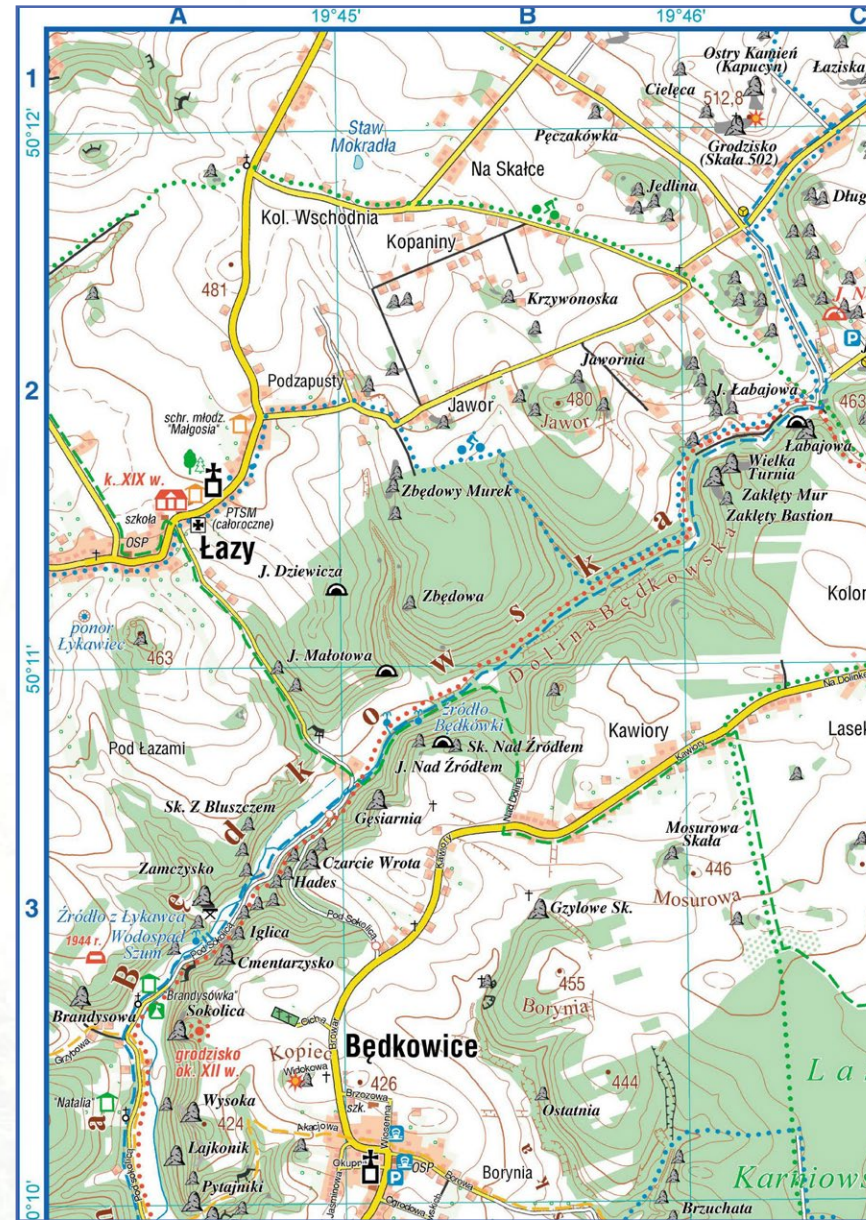
Zadanie: 02

Na północny zachód od Doliny Będkowskiej znajduje się forma terenu mająca postać otworu wydrążonego przez wodę powierzchniową zanikającą pod powierzchnią ziemi.

Odczytaj z mapy i podaj nazwę własną tej formy oraz oznaczenie pola mapy, w którym ta forma występuje.

Nazwa formy: **Ponor Łykawiec**

Pole mapy: **A2**

Dolinki podkrakowskie

skala 1:25 000 poziomice ciągłe co 10 m

	teren: zabudowany, przemysłowy
	las, sad (ogródki działkowe)
	cmientarz, zarośla (młodnik)
	droga asfaltowa, zakaz wjazdu
	droga utwardzona, most
	budynek użyt. publicznej, dom
	krzyż, kapliczka
	kapliczka zabytkowa, kaplica zab.
	kościół, kościół zabytkowy
	miejsce martyrologii, leśniczówka
	boisko, pomnik
	park zabytkowy, pomnik przyrody
	miejsce odpoczynku, wiatła turystyczna
	skąły
	kamienie (rumowisko skalne)
	urwisko skalne, jaskinia, jaskinia do zwiedzania
	rezerwat przyrody
	granica parku krajobrazowego
	poziomica, skarpa ziemna
	wąwóz
	jezioro, staw
	bagno, źródło, ponor, wodospad
	potok, strumień, str. okresowy
	dwór, fort (schron)
	kawiarnia, służba zdrowia, sklep
	restauracja, bar, poczta
	motel, schronisko
	agroturystyka, pole namiotowe
	parking, łowisko
	punkt widokowy, grodzisko
	szlaki turystyczne piesze PTTK, ścieżki dydaktyczne
	szlaki rowerowe

1 p. – za podanie poprawnej nazwy formy i właściwego pola mapy

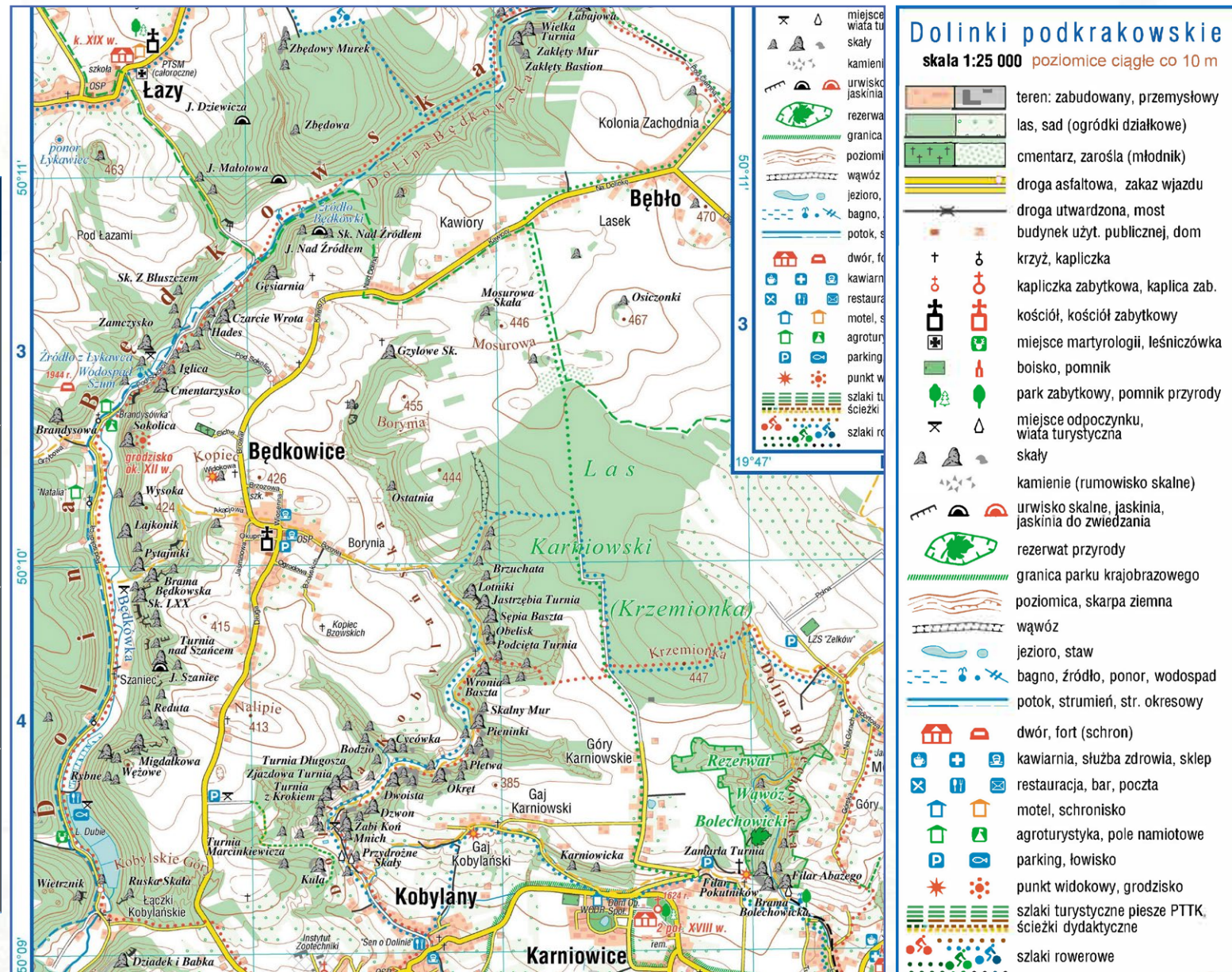
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 03

Na barwnej mapie przedstawiono trzy doliny.
Uzupełnij tabelę nazwami dolin, do których odnoszą się podane opisy.

Opis	Nazwa
Dolna część doliny wyróżniająca się walorami przyrodniczymi została objęta szczególną ochroną przyrody.	.....
W płaskim dnie doliny znajduje się kilka stawów rybnych.	.....
Kręta dolina, która w górnym odcinku kończy się wąwozem.	.....
Wylot doliny jest położony w przysiółku Łączki Kobyłańskie u podnóża Kobylskich Gór.	.....

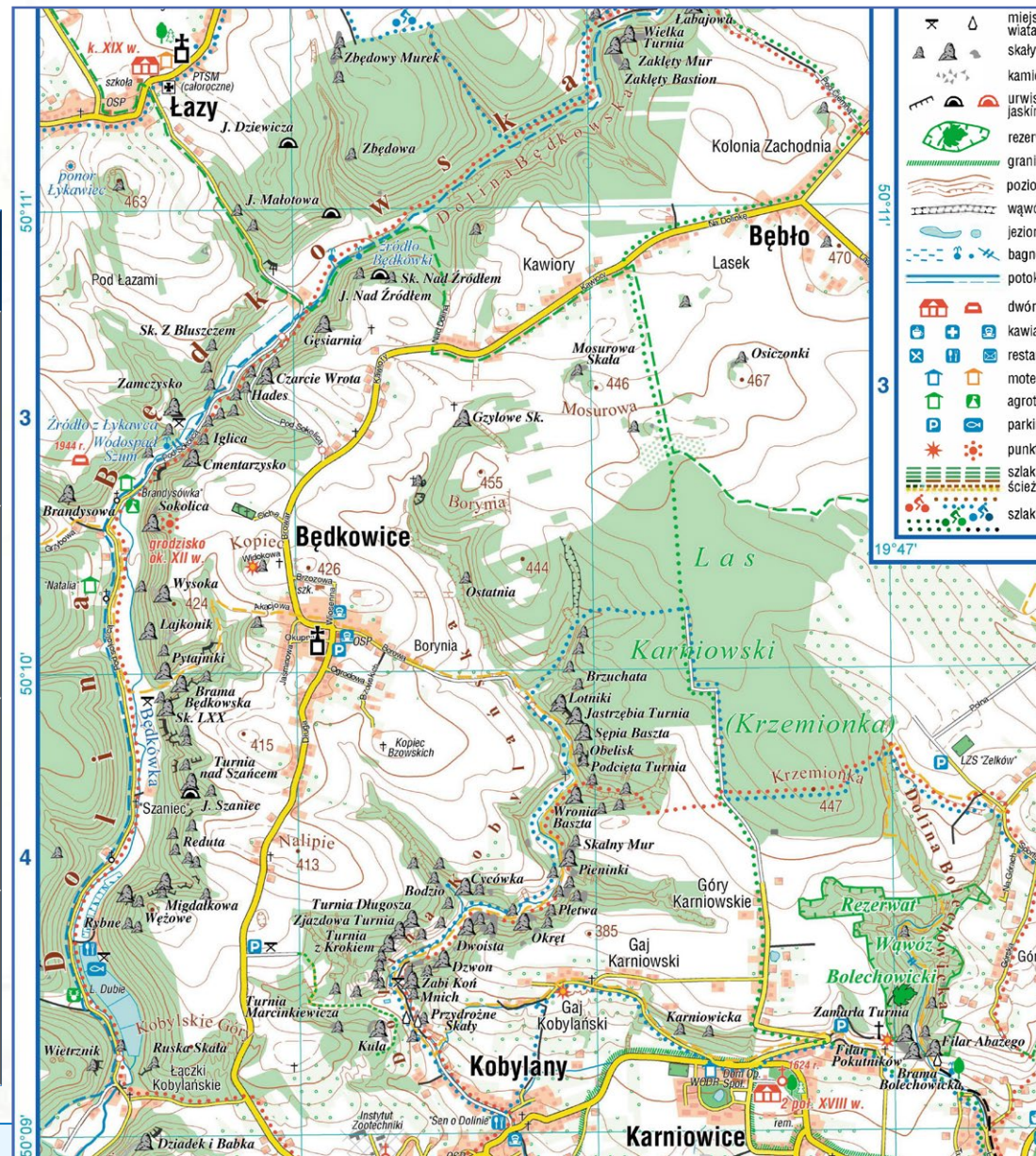

Zadanie: 03

Na barwnej mapie przedstawiono trzy doliny.
Uzupełnij tabelę nazwami dolin, do których odnoszą się podane opisy.

Opis	Nazwa
Dolna część doliny wyróżniająca się walorami przyrodniczymi została objęta szczególną ochroną przyrody.	Bolechowicka
W płaskim dnie doliny znajduje się kilka stawów rybnych.	Będkowska
Kręta dolina, która w górnym odcinku kończy się wąwozem.	Kobyłańska
Wylot doliny jest położony w przysiółku Łączki Kobyłańskie u podnóża Kobylskich Gór.	Będkowska

Dolinki podkrakowskie

skala 1:25 000 poziomice ciągłe co 10 m

	teren: zabudowany, przemysłowy
	las, sad (ogródki działkowe)
	cmientarz, zarośla (młodnik)
	droga asfaltowa, zakaz wjazdu
	droga utwardzona, most
	budynek użyt. publicznej, dom
	krzyż, kapliczka
	kapliczka zabytkowa, kaplica zab.
	kościół, kościół zabytkowy
	miejsce martyrologii, leśniczówka
	boisko, pomnik
	park zabytkowy, pomnik przyrody
	miejsce odpoczynku, wiatła turystyczna
	skąły
	kamienie (rumowisko skalne)
	urwisko skalne, jaskinia, jaskinia do zwiedzania
	rezerwat przyrody
	granica parku krajobrazowego
	poziomica, skarpa ziemna
	wąwóz
	jezioro, staw
	bagno, źródło, ponor, wodospad
	potok, strumień, str. okresowy
	dwór, fort (schron)
	kawiarnia, służba zdrowia, sklep
	restauracja, bar, poczta
	motel, schronisko
	agroturystyka, pole namiotowe
	parking, łowisko
	punkt widokowy, grodzisko
	szlaki turystyczne piesze PTTK, szlaki dydaktyczne
	szlaki rowerowe

2 p. – za wpisanie poprawne uzupełnienie czterech wierszy

1 p. – za wpisanie poprawne uzupełnienie trzech wierszy

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 04

Wymień trzy przyrodnicze cechy tej części Doliny Będkowskiej, w której płynie potok Będkówka.

1. ....
2. ....
3. ....

Dolinki podkrakowskie

skala 1:25 000 poziomice ciągle co 10 m

- teren: zabudowany, przemysłowy
- las, sad (ogródki działkowe)
- cmentarz, zarośla (młodnik)
- droga asfaltowa, zakaz wjazdu
- droga utwardzona, most
- budynek użyt. publicznej, dom
- krzyż, kapliczka
- kapliczka zabytkowa, kaplica zab.
- kościół, kościół zabytkowy
- miejsce martyrologii, leśniczówka
- boisko, pomnik
- park zabytkowy, pomnik przyrody
- miejsce odpoczynku, wiatła turystyczna
- skały
- kamienie (rumowisko skalne)
- urwisko skalne, jaskinia, jaskinia do zwiedzania
- rezerwat przyrody
- granica parku krajobrazowego
- poziomica, skarpa ziemna
- wąwóz
- jezioro, staw
- bagno, źródło, ponor, wodospad
- potok, strumień, str. okresowy
- dwór, fort (schron)
- kawiarnia, służba zdrowia, sklep
- restauracja, bar, poczta
- motel, schronisko
- agroturystyka, pole namiotowe
- parking, łowisko
- punkt widokowy, grodzisko
- szlaki turystyczne piesze PTTK, ścieżki dydaktyczne
- szlaki rowerowe

Zadanie: 04

Wymień trzy przyrodnicze cechy tej części Doliny Będkowskiej, w której płynie potok Będkówka.

1. dolina ma strome zbocza
2. zbocza doliny są zalesione
3. dnie doliny potok przerzuca swoje wody od jednego brzegu do drugiego

Dolinki podkrakowskie

skala 1:25 000 poziomice ciągle co 10 m

	teren: zabudowany, przemysłowy
	las, sad (ogródki działkowe)
	cmentarz, zarośla (młodnik)
	droga asfaltowa, zakaz wjazdu
	droga utwardzona, most
	budynek użyt. publicznej, dom
	krzyż, kapliczka
	kapliczka zabytkowa, kaplica zab.
	kościół, kościół zabytkowy
	miejsce martyrologii, leśniczówka
	boisko, pomnik
	park zabytkowy, pomnik przyrody
	miejsce odpoczynku, wiatra turystyczna
	skały
	kamienie (rumowisko skalne)
	urwisko skalne, jaskinia, jaskinia do zwiedzania
	rezerwat przyrody
	granica parku krajobrazowego
	poziomica, skarpa ziemna
	wąwóz
	jezioro, staw
	bagno, źródło, ponor, wodospad
	potok, strumień, str. okresowy
	dwór, fort (schron)
	kawiarnia, służba zdrowia, sklep
	restauracja, bar, poczta
	motel, schronisko
	agroturystyka, pole namiotowe
	parking, łowisko
	punkt widokowy, grodzisko
	szlaki turystyczne piesze PTTK, ścieżki dydaktyczne
	szlaki rowerowe

2 p. – za podanie trzech poprawnych cech przyrodniczych

1 p. – za podanie dwóch poprawnych cech przyrodniczych

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 05

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Przedstawione na mapie liczne formy skalne występujące na zboczach Doliny Kobyłańskiej są zbudowane ze skał:

- A. magmowych głębinowych.
- B. magmowych wylewnych.
- C. osadowych okruchowych.
- D. osadowych organicznych.

Dolinki podkrakowskie

skala 1:25 000 poziomice ciągłe co 10 m

	teren: zabudowany, przemysłowy
	las, sad (ogródki działkowe)
	cmientarz, zarośla (młodnik)
	droga asfaltowa, zakaz wjazdu
	droga utwardzona, most
	budynek użyt. publicznej, dom
	krzyż, kapliczka
	kapliczka zabytkowa, kaplica zab.
	kościół, kościół zabytkowy
	miejsce martyrologii, leśniczówka
	boisko, pomnik
	park zabytkowy, pomnik przyrody
	miejsce odpoczynku, wiaty turystyczna
	skąły
	kamienie (rumowisko skalne)
	urwisko skalne, jaskinia, jaskinia do zwiedzania
	rezerwat przyrody
	granica parku krajobrazowego
	poziomica, skarpa ziemna
	wąwóz
	jezioro, staw
	bagno, źródło, ponor, wodospad
	potok, strumień, str. okresowy
	dwór, fort (schron)
	kawiarnia, służba zdrowia, sklep
	restauracja, bar, poczta
	motel, schronisko
	agroturystyka, pole namiotowe
	parking, łowisko
	punkt widokowy, grodzisko
	szlaki turystyczne piesze PTTK, ścieżki dydaktyczne
	szlaki rowerowe

Zadanie: 05

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Przedstawione na mapie liczne formy skalne występujące na zboczach Doliny Kobyłańskiej są zbudowane ze skał:

- A. magmowych głębinowych.
- B. magmowych wylewnych.
- C. osadowych okruchowych.
- D. osadowych organicznych.

Dolinki podkrakowskie

skala 1:25 000 poziomice ciągłe co 10 m

	teren: zabudowany, przemysłowy
	las, sad (ogródki działkowe)
	cmientarz, zarośla (młodnik)
	droga asfaltowa, zakaz wjazdu
	droga utwardzona, most
	budynek użyt. publicznej, dom
	krzyż, kapliczka
	kapliczka zabytkowa, kaplica zab.
	kościół, kościół zabytkowy
	miejsce martyrologii, leśniczówka
	boisko, pomnik
	park zabytkowy, pomnik przyrody
	miejsce odpoczynku, wiatka turystyczna
	skały
	kamienie (rumowisko skalne)
	urwisko skalne, jaskinia, jaskinia do zwiedzania
	rezerwat przyrody
	granica parku krajobrazowego
	poziomica, skarpa ziemna
	wąwóz
	jezioro, staw
	bagno, źródło, ponor, wodospad
	potok, strumień, str. okresowy
	dwór, fort (schron)
	kawiarnia, służba zdrowia, sklep
	restauracja, bar, poczta
	motel, schronisko
	agroturystyka, pole namiotowe
	parking, łowisko
	punkt widokowy, grodzisko
	szlaki turystyczne piesze PTTK, ścieżki dydaktyczne
	szlaki rowerowe

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 06

Przedstaw podobieństwa i różnice w środowisku przyrodniczym oraz w zagospodarowaniu Doliny Będkowskiej i Doliny Kobyłańskiej.

Podobieństwo:

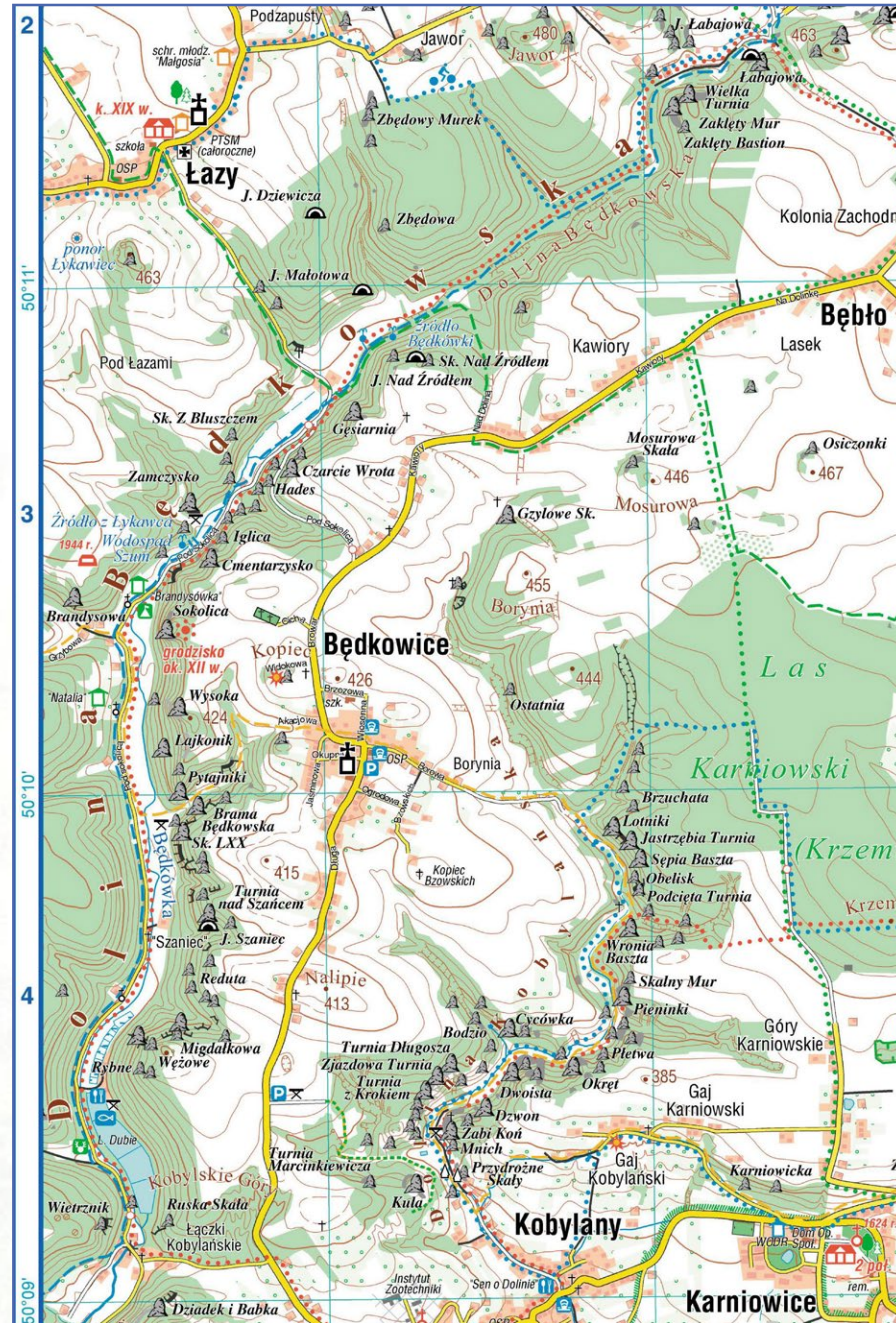
przyrodnicze: .....

w zagospodarowaniu: .....

Różnica:

przyrodnicze: .....

w zagospodarowaniu: .....

Dolinki podkrakowskie

skala 1:25 000 poziomice ciągłe co 10 m

	teren: zabudowany, przemysłowy
	las, sad (ogródki działkowe)
	cmentarz, zarośla (młodnik)
	droga asfaltowa, zakaz wjazdu
	droga utwardzona, most
	budynek użyt. publicznej, dom
	krzyż, kapliczka
	kapliczka zabytkowa, kaplica zab.
	kościół, kościół zabytkowy
	miejsce martyrologii, leśniczówka
	boisko, pomnik
	park zabytkowy, pomnik przyrody
	miejsce odpoczynku, wiatra turystyczna
	skały
	kamienie (rumowisko skalne)
	urwisko skalne, jaskinia, jaskinia do zwiedzania
	rezerwat przyrody
	granica parku krajobrazowego
	poziomica, skarpa ziemna
	wąwóz
	jezioro, staw
	bagno, źródło, ponor, wodospad
	potok, strumień, str. okresowy
	dwór, fort (schron)
	kawiarnia, służba zdrowia, sklep
	restauracja, bar, poczta
	motel, schronisko
	agroturystyka, pole namiotowe
	parking, łowisko
	punkt widokowy, grodzisko
	szlaki turystyczne piesze PTTK, ścieżki dydaktyczne
	szlaki rowerowe

Zadanie: 06

Przedstaw podobieństwa i różnice w środowisku przyrodniczym oraz w zagospodarowaniu Doliny Będkowskiej i Doliny Kobyłańskiej.

Podobieństwo:

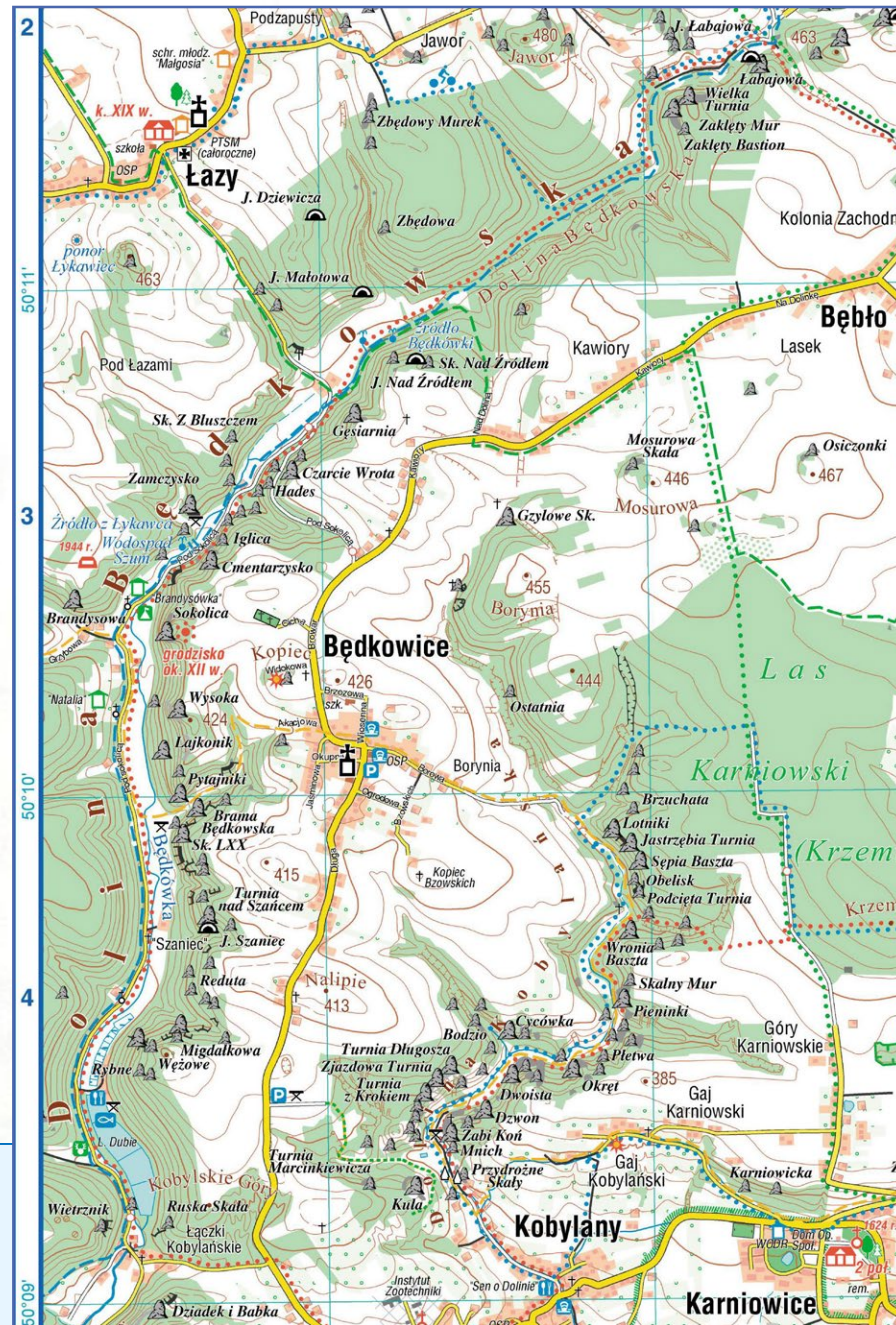
przyrodnicze: na zboczach obu dolin występują odśnieżenia skalne

w zagospodarowaniu: w obu dolinach wytyczono szlaki turystyczne

Różnica:

przyrodnicze: Dolina Kobyłańska jest krótsza od Doliny Będkowskiej

w zagospodarowaniu: w dolinie Będkowskiej znajduje się pole namiotowe, zaś w Dolinie Kobyłańskiej nie występują pola namiotowe

Dolinki podkrakowskie

skala 1:25 000 poziomice ciągłe co 10 m

	teren: zabudowany, przemysłowy
	las, sad (ogródki działkowe)
	cmientarz, zarośla (młodnik)
	droga asfaltowa, zakaz wjazdu
	droga utwardzona, most
	budynek użyt. publicznej, dom
	krzyż, kapliczka
	kapliczka zabytkowa, kaplica zab.
	kościół, kościół zabytkowy
	miejsce martyrologii, leśniczówka
	boisko, pomnik
	park zabytkowy, pomnik przyrody
	miejsce odpoczynku, wiatra turystyczna
	skały
	kamienie (rumowisko skalne)
	urwisko skalne, jaskinia, jaskinia do zwiedzania
	rezerwat przyrody
	granica parku krajobrazowego
	poziomica, skarpa ziemna
	wąwóz
	jezioro, staw
	bagno, źródło, ponor, wodospad
	potok, strumień, str. okresowy
	dwór, fort (schron)
	kawiarnia, służba zdrowia, sklep
	restauracja, bar, poczta
	motel, schronisko
	agroturystyka, pole namiotowe
	parking, łowisko
	punkt widokowy, grodzisko
	szlaki turystyczne piesze PTTK, ścieżki dydaktyczne
	szlaki rowerowe

2 p. – za przedstawienie dwóch poprawnych podobieństw oraz dwóch różnic

1 p. – za przedstawienie dwóch poprawnych podobieństw

1 p. – za przedstawienie dwóch poprawnych różnic

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 07

W dniu 22 czerwca zmierzono w jednym z miejsc przedstawionych na mapie wysokość Słońca w momencie górowania. Zmierzona wysokość wyniosła $63^{\circ}15'$.

Oblicz szerokość geograficzną miejsca, w którym dokonano pomiaru.

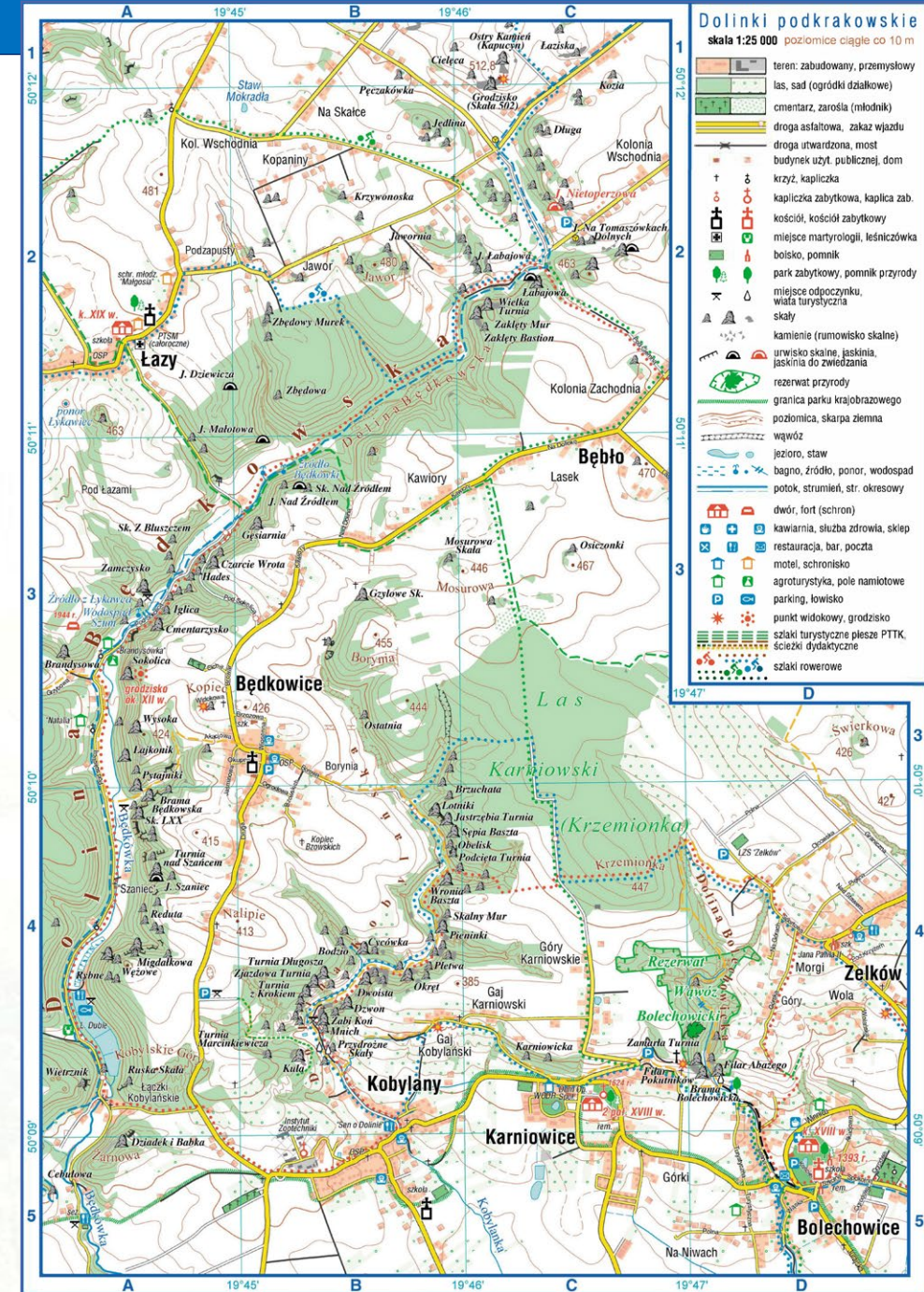
Przyjmij wartość deklinacji Słońca $23^{\circ}26'$. Zapisz obliczenia, a następnie wybierz położenie miejsca pomiaru wśród podanych poniżej, podkreślając poprawne dokończenie zdania.

Obliczenia:

.....
.....

Pomiaru wysokości Słońca w momencie górowania dokonano

- A. w punkcie widokowym na szczycie góry Grodzisko (C1/2).
- B. na parkingu w Będkowicach (B3).
- C. na skrzyżowaniu dróg asfaltowych w miejscowości Bębło (C2/3).
- D. obok dworu z końca XVIII wieku w Bolechowicach (D5).

Zadanie: 07

W dniu 22 czerwca zmierzono w jednym z miejsc przedstawionych na mapie wysokość Słońca w momencie górowania. Zmierzona wysokość wyniosła $63^{\circ}15'$.

Oblicz szerokość geograficzną miejsca, w którym dokonano pomiaru.

Przyjmij wartość deklinacji Słońca $23^{\circ}26'$. Zapisz obliczenia, a następnie wybierz położenie miejsca pomiaru wśród podanych poniżej, podkreślając poprawne dokończenie zdania.

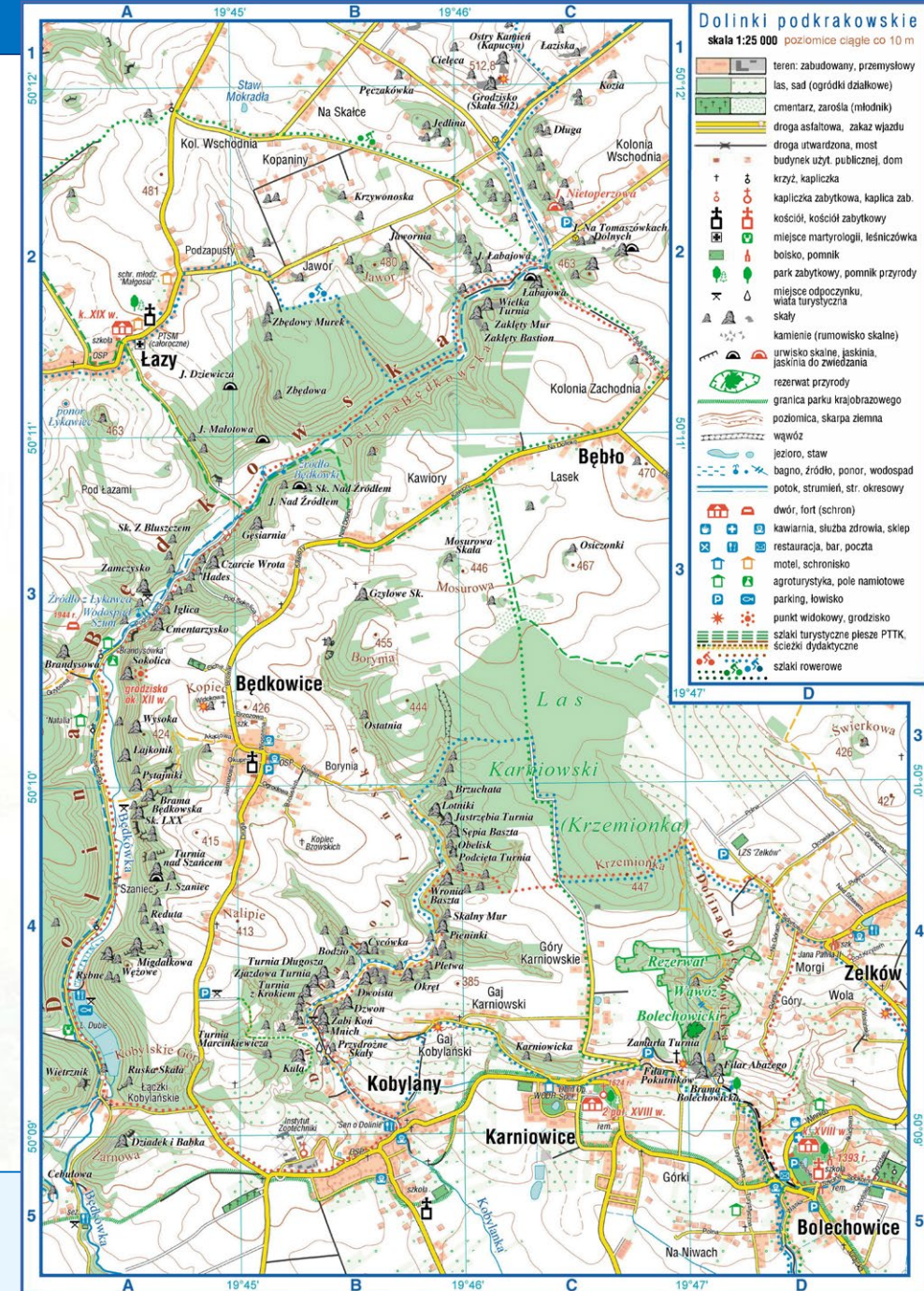
Obliczenia:

$$\phi = 90^{\circ} - h + 23^{\circ}26'$$

$$\phi = 90^{\circ} - 63^{\circ}15' + 23^{\circ}26' = 50^{\circ}11'N$$

Pomiaru wysokości Słońca w momencie górowania dokonano

- A. w punkcie widokowym na szczycie góry Grodzisko (C1/2).
- B. na parkingu w Będkowicach (B3).
- C. na skrzyżowaniu dróg asfaltowych w miejscowości Bębło (C2/3).
- D. obok dworu z końca XVIII wieku w Bolechowicach (D5).

2 p. – za poprawne obliczenia, poprawny wynik i wskazanie miejsca pomiaru

1 p. – za poprawne obliczenia

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 08

Porównaj granit i bazalt według podanych kryteriów.

Pochodzenie:

.....

Struktura skały:

.....

Zawartość krzemionki:

.....

Porównaj granit i bazalt według podanych kryteriów.

Pochodzenie:

Bazalt jest skałą magmową wylewną, a granit magmową głębinową.

Struktura skały:

Bazalt jest skałą skrytokrystaliczną, a granit jawnokrystaliczną.

Zawartość krzemionki:

Bazalt jest skałą ubogą w krzemionkę, a granit bogatą w krzemionkę.

2 p. – za poprawne porównanie według trzech kryteriów

1 p. – za poprawne porównanie według dwóch kryteriów

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

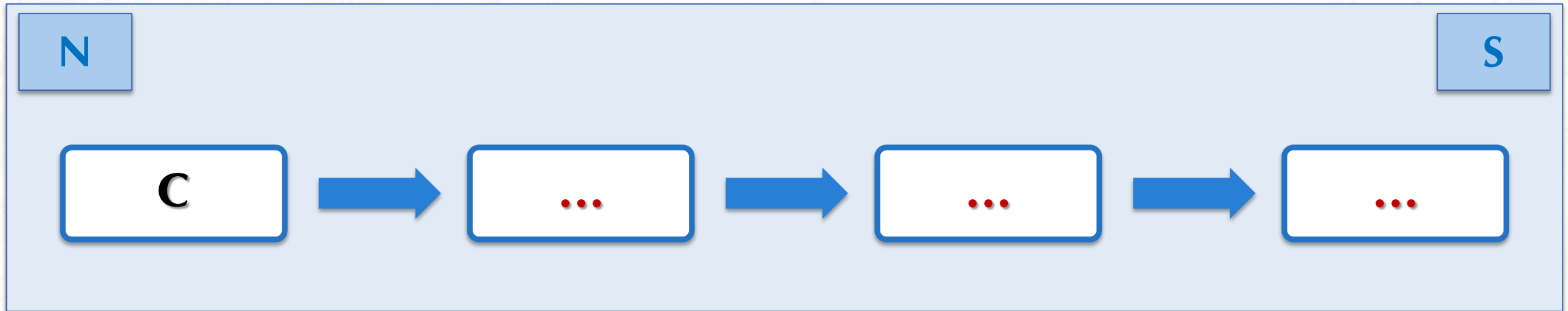

Zadanie: 09

Założono, że wymienione poniżej formy polodowcowe powstały w wyniku działalności lądolodu w Polsce podczas tego samego zlodowacenia.

- A. morena czołowa
- B. sandr
- C. morena denna
- D. pradolina

Wpisz do schematu litery, którymi oznaczono podane formy. Uwzględnij kolejność położenia od północy ku południowi.

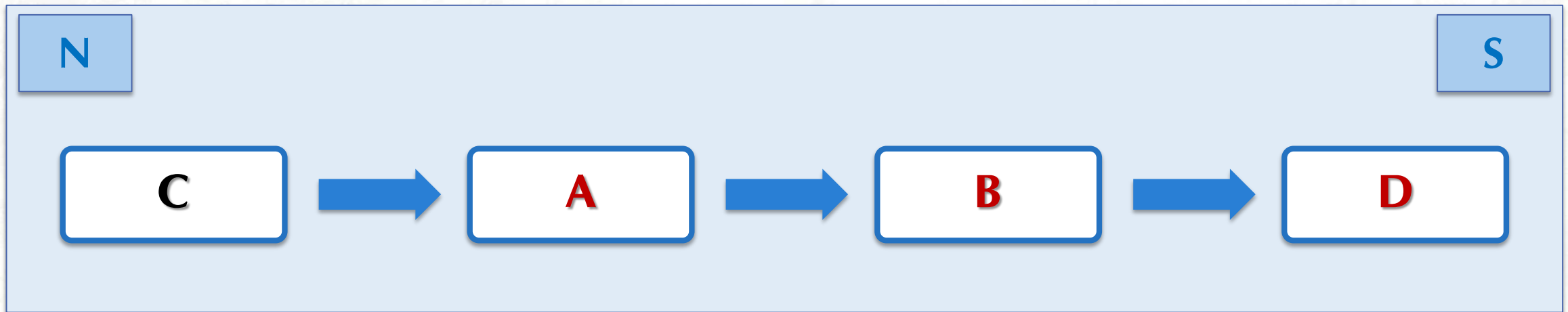

Zadanie: 09

Założono, że wymienione poniżej formy polodowcowe powstały w wyniku działalności lądolodu w Polsce podczas tego samego zlodowacenia.

- A. morena czołowa
- B. sandr
- C. morena denna
- D. pradolina

Wpisz do schematu litery, którymi oznaczono podane formy. Uwzględnij kolejność położenia od północy ku południowi.

1 p. – za poprawne uszeregowanie form

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 10

Na mapie literami od A do D oznaczono wybrane obszary, na których występują formy polodowcowe.

Do każdej z wymienionych w tabeli form polodowcowych przyporządkuj region geograficzny, dla którego ta forma jest charakterystyczna, oraz literę oznaczającą ten region na mapie.

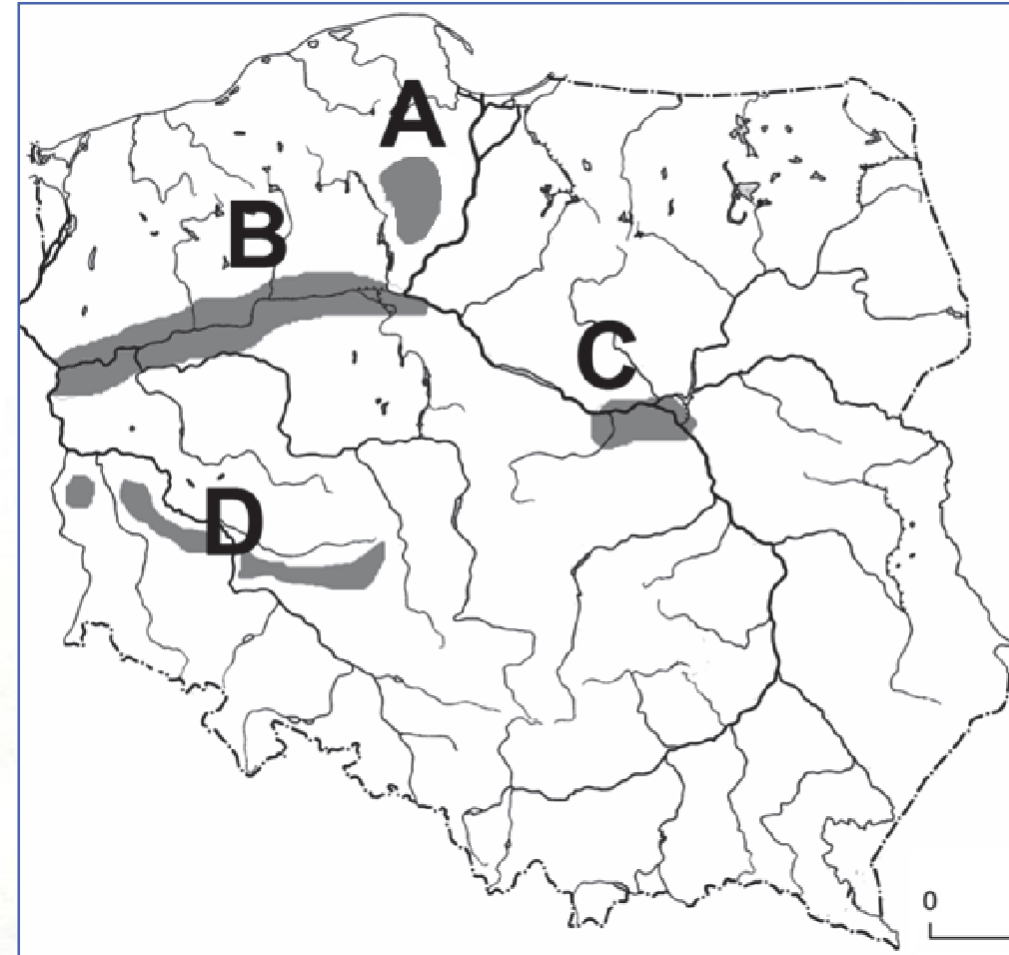
Nazwy regionów wybierz spośród podanych.

Wał Trzebnicki

Równina Tucholska

Kotlina Warszawska

Forma polodowcowa	Nazwa regionu geograficznego	Obszar występowania formy (wpisz literę)
morena czołowa	.....	.....
sandr	.....	.....

Zadanie: 10

Na mapie literami od A do D oznaczono wybrane obszary, na których występują formy polodowcowe.

Do każdej z wymienionych w tabeli form polodowcowych przyporządkuj region geograficzny, dla którego ta forma jest charakterystyczna, oraz literę oznaczającą ten region na mapie.

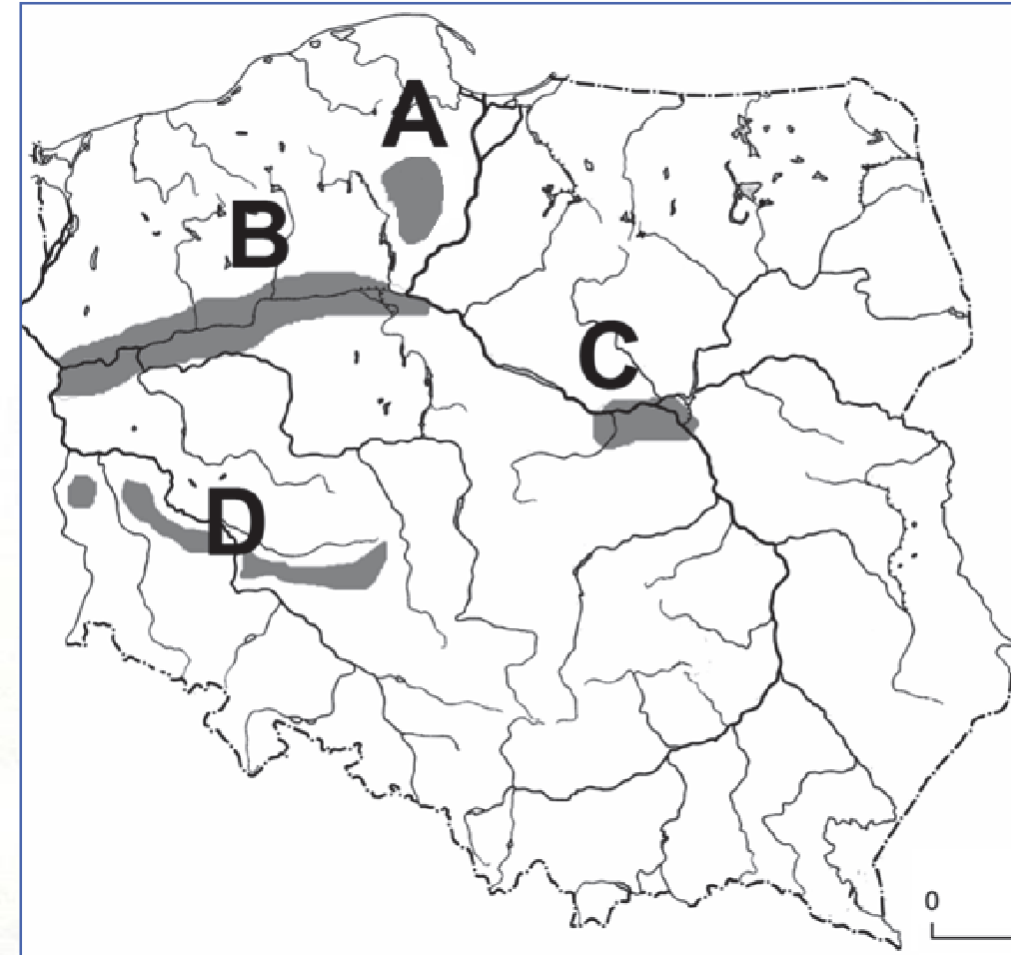
Nazwy regionów wybierz spośród podanych.

Wał Trzebnicki

Równina Tucholska

Kotlina Warszawska

Forma polodowcowa	Nazwa regionu geograficznego	Obszar występowania formy (wpisz literę)
morena czołowa	Wał Trzebnicki	D
sandr	Równina Tucholska	A

2 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy tabeli

1 p. – za poprawne uzupełnienie jednego wiersza tabeli

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 11

Na schemacie przedstawiono ogólną cyrkulację atmosfery. Literami od A do F oznaczono wybrane strefy szerokości geograficznych.

a) Podaj litery wskazujące strefy szerokości geograficznych, w których dominują:

- pasaty: ....., ...
- wiatry zachodnie: ....., ...

b) Wyjaśnij, jak powstają okołobiegunowe wyży baryczne.

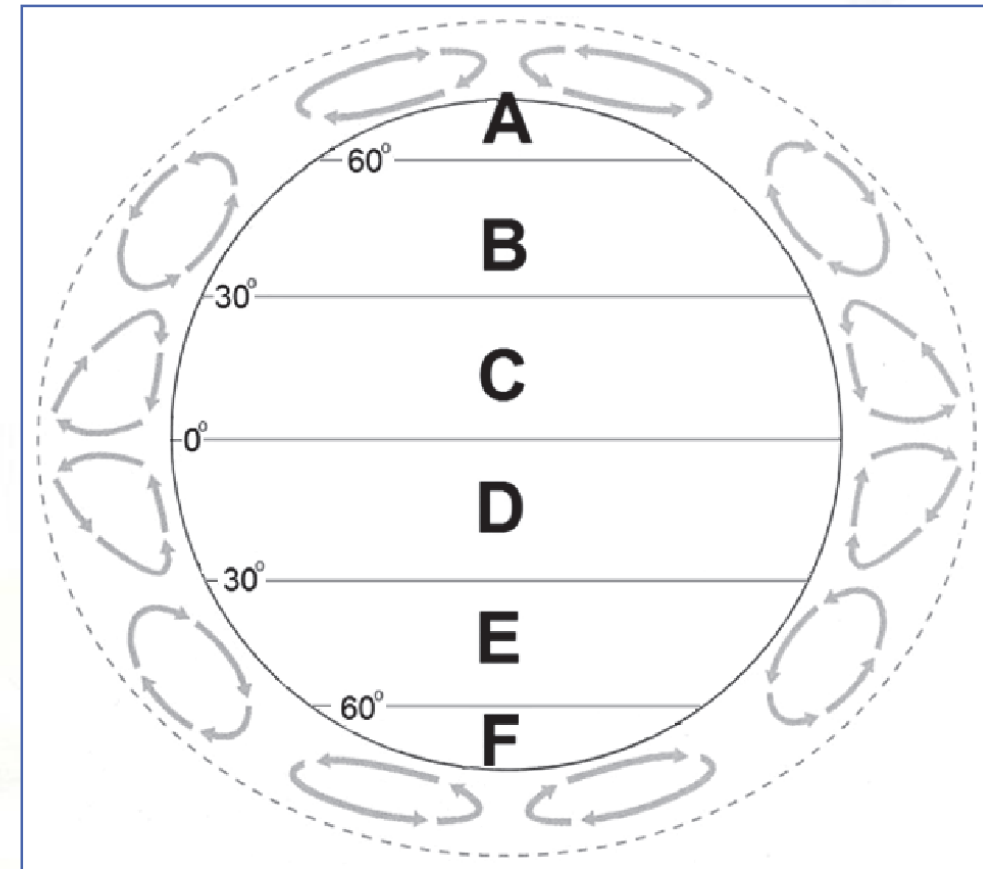
.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie: 11

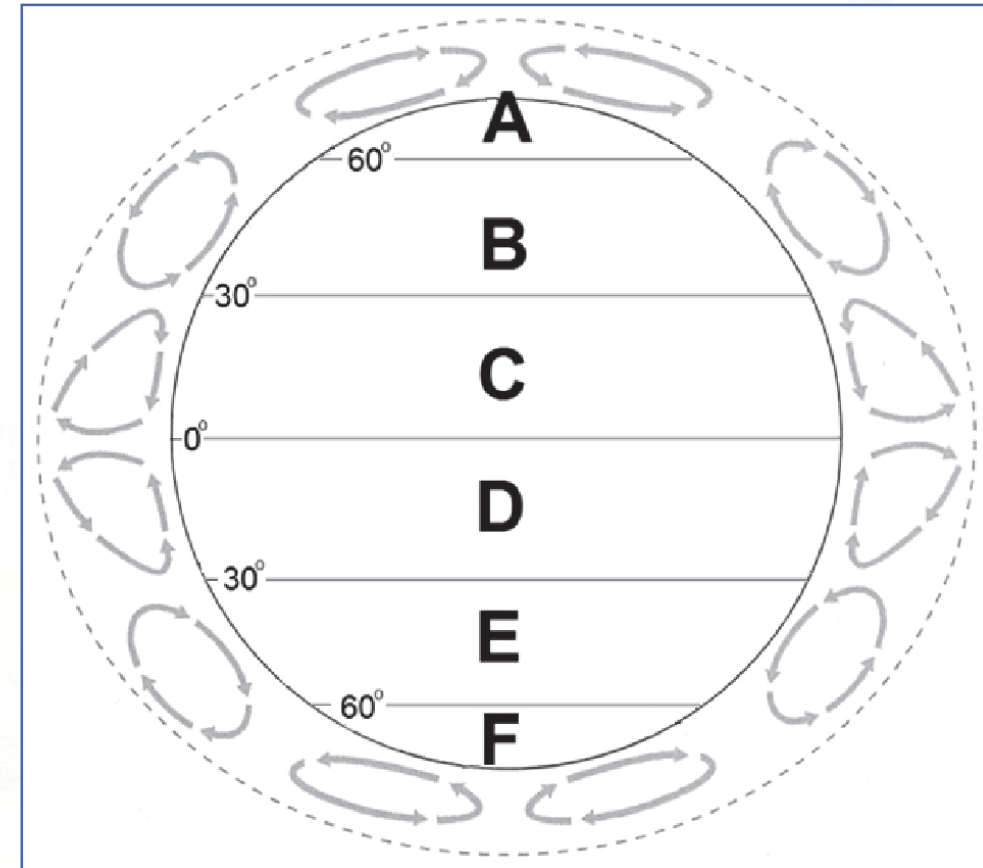
Na schemacie przedstawiono ogólną cyrkulację atmosfery. Literami od A do F oznaczono wybrane strefy szerokości geograficznych.

a) Podaj litery wskazujące strefy szerokości geograficznych, w których dominują:

- pasaty: **C, D**
- wiatry zachodnie: **B, E**

b) Wyjaśnij, jak powstają okołobiegunowe wyży baryczne.

Obszary okołobiegunowe otrzymują małą ilość promieniowania słonecznego. Silne wychłodzenie podłoża jest przyczyną niskich temperatur powietrza. Wychłodzone powietrze osiada, co prowadzi do powstania układów wysokiego ciśnienia.

2 p. – za poprawne przyporządkowanie oraz poprawne wyjaśnienie uwzględniające osiadanie wychłodzonego powietrza

1 p. – za poprawne przyporządkowanie

1 p. – za poprawne wyjaśnienie uwzględniające osiadanie wychłodzonego powietrza

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 12

Jednym z przejawów procesu wietrzenia mechanicznego jest krystalizacja soli w szczelinach skalnych. Krystalizując, sole zwiększają objętość, rozszerzają szczeliny i powodują rozpad skał.

a) Zaznacz nazwę klimatu, w którym istnieją najdogodniejsze warunki do opisanego procesu krystalizacji soli w szczelinach skał.

- A. subpolarny
- B. umiarkowany morski
- C. zwrotnikowy suchy
- D. równikowy wilgotny

b) Zaznacz czynnik, który przyczynia się do krystalizacji soli w szczelinach skał.

- A. Kwaśne deszcze.
- B. Wysokie parowanie.
- C. Wahania temperatury powietrza około 0 °C.
- D. Wysokie roczne amplitudy temperatury powietrza.

Zadanie: 12

Jednym z przejawów procesu wietrzenia mechanicznego jest krystalizacja soli w szczelinach skalnych. Krystalizując, sole zwiększają objętość, rozszerzają szczeliny i powodują rozpad skał.

a) Zaznacz nazwę klimatu, w którym istnieją najdogodniejsze warunki do opisanego procesu krystalizacji soli w szczelinach skał.

- A. subpolarny
- B. umiarkowany morski
- C. **zwrotnikowy suchy**
- D. równikowy wilgotny

b) Zaznacz czynnik, który przyczynia się do krystalizacji soli w szczelinach skał.

- A. Kwaśne deszcze.
- B. **Wysokie parowanie.**
- C. Wahania temperatury powietrza około 0 °C.
- D. Wysokie roczne amplitudy temperatury powietrza.

2 p. – za udzielenie poprawnych odpowiedzi w obu z punktów

1 p. – za poprawną odpowiedź w jednym z punktów

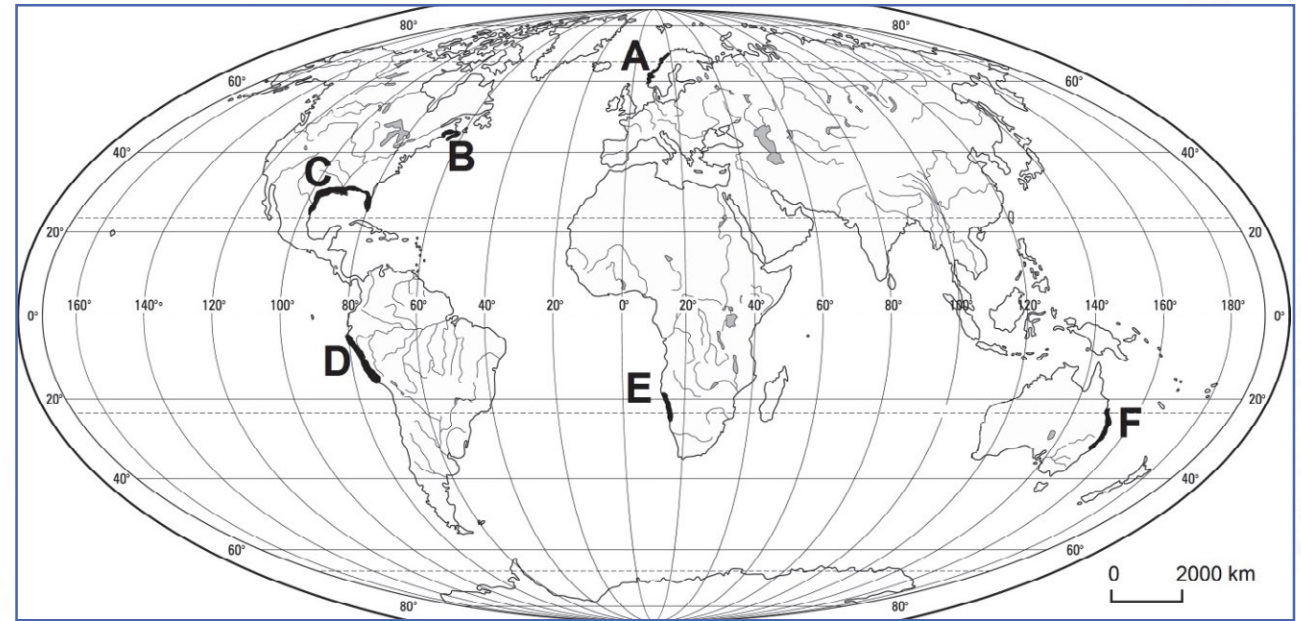
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 13

Na mapie zaznaczono obszary wybranych wybrzeży morskich.

Wpisz do tabeli litery, którymi zaznaczono na mapie położenie opisanych wybrzeży.

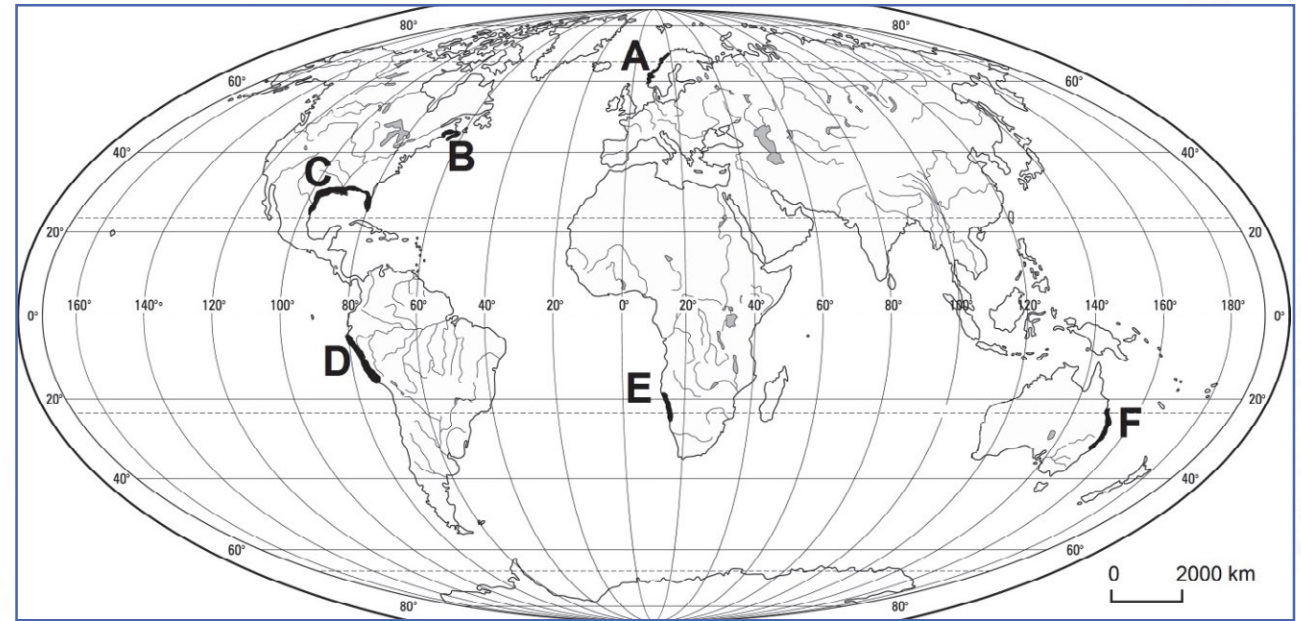
Opis wybrzeża	Położenie na mapie (wpisz literę)
Wybrzeże poddawane jest wstrząsom sejsmicznym związanym z podsuwaniem się płyty oceanicznej pod kontynentalną.	.....
Wybrzeże zostało ukształtowane przez rzeki i jęzory lodowców.	.....
Wybrzeże o charakterze piaszczystej pustyni. Do niskich opadów na wybrzeżu przyczynia się przybrzeżny zimny prąd morski.	.....
Wybrzeże, na którym duże amplitudy pływów w zatoce morskiej stwarzają warunki do wykorzystywania ruchów wody do produkcji energii.	.....

Zadanie: 13

Na mapie zaznaczono obszary wybranych wybrzeży morskich.

Wpisz do tabeli litery, którymi zaznaczono na mapie położenie opisanych wybrzeży.

Opis wybrzeża	Położenie na mapie (wpisz literę)
Wybrzeże poddawane jest wstrząsom sejsmicznym związanym z podsuwaniem się płyty oceanicznej pod kontynentalną.	D
Wybrzeże zostało ukształtowane przez rzeki i jezory lodowców.	A
Wybrzeże o charakterze piaszczystej pustyni. Do niskich opadów na wybrzeżu przyczynia się przybrzeżny zimny prąd morski.	E
Wybrzeże, na którym duże amplitudy pływów w zatoce morskiej stwarzają warunki do wykorzystywania ruchów wody do produkcji energii.	B

2 p. – za podanie czterech poprawnych odpowiedzi

1 p. – za podanie trzech lub dwóch poprawnych odpowiedzi

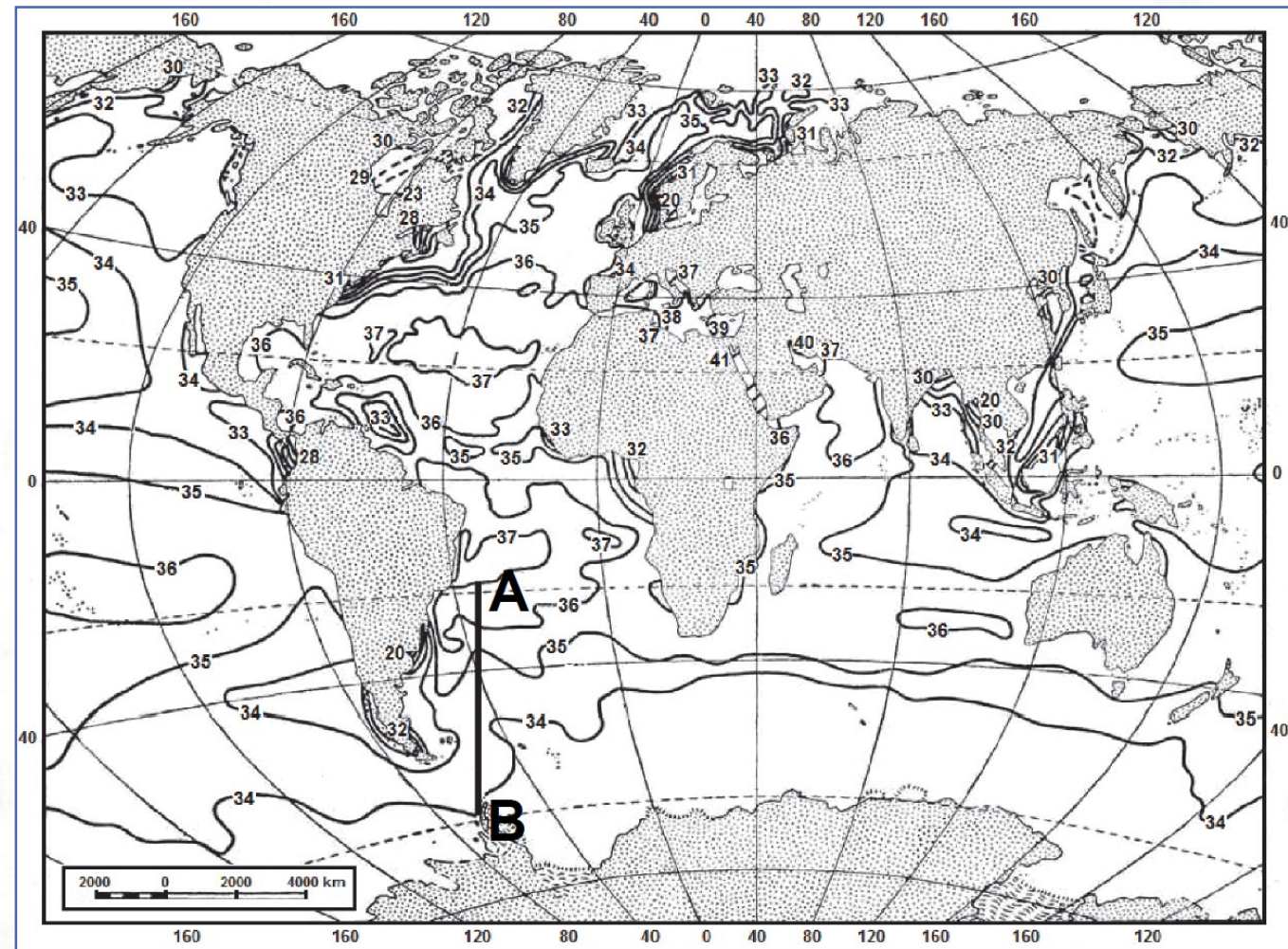
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 14a

Na mapie przedstawiono zasolenie powierzchniowych wód oceanicznych.

Sformułuj prawidłowość opisującą zmiany zasolenia wody wzdłuż linii AB.

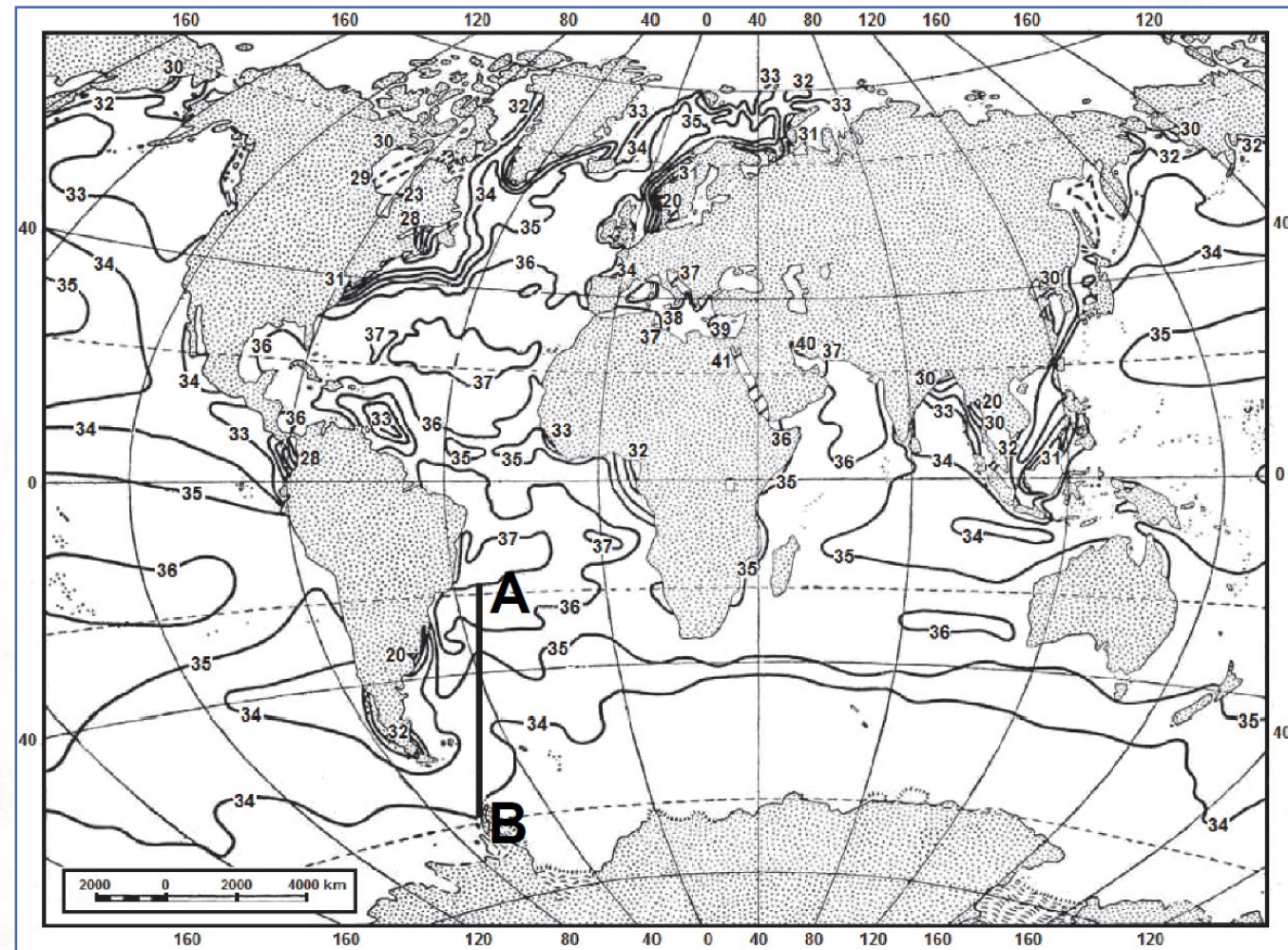

Zadanie: 14a

Na mapie przedstawiono zasolenie powierzchniowych wód oceanicznych.

Sformułuj prawidłowość opisującą zmiany zasolenia wody wzdłuż linii AB.

Wraz ze wzrostem szerokości geograficznej zasolenie wody maleje.

1 p. – za sformułowanie właściwej prawidłowości

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

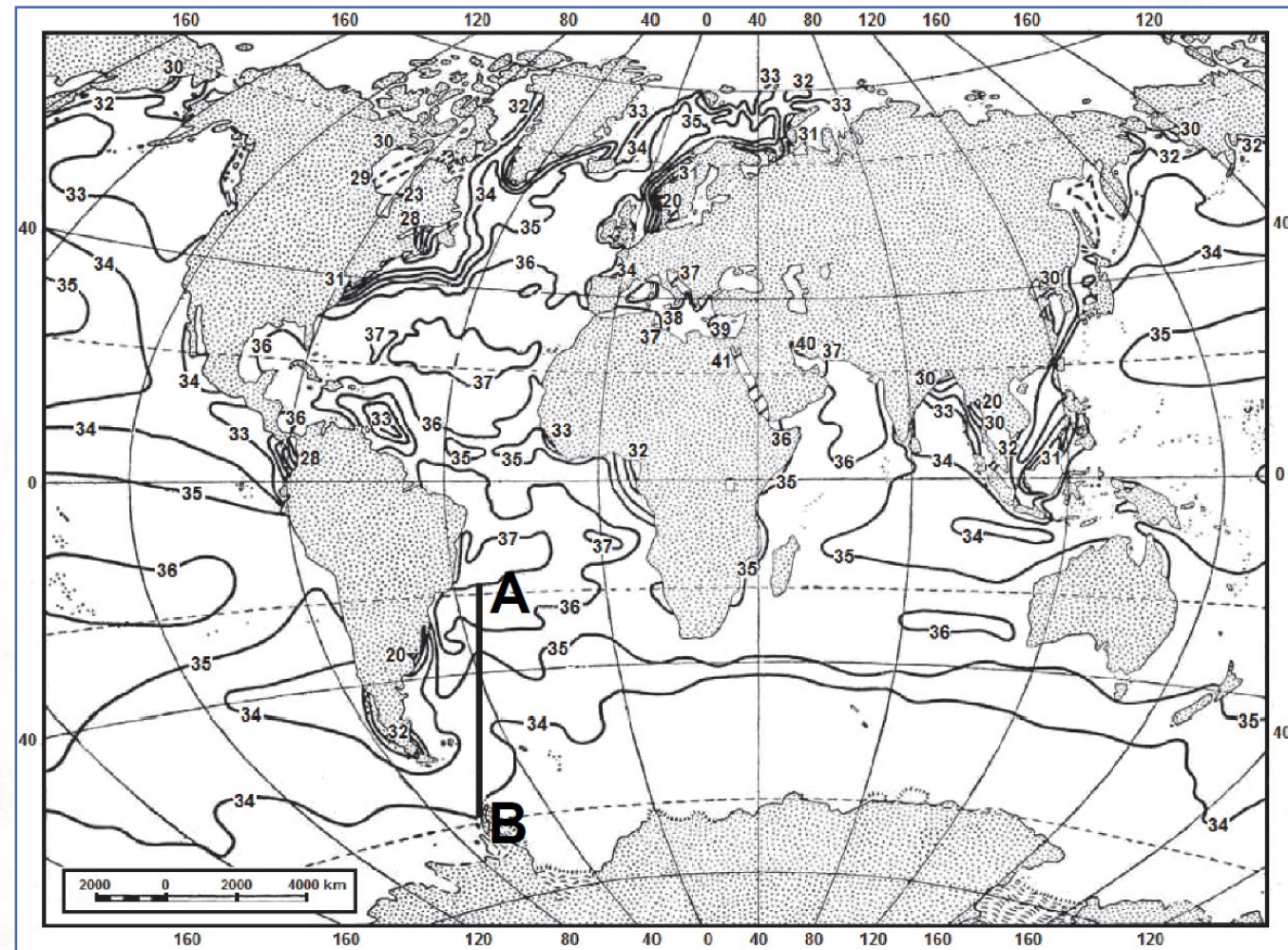

Zadanie: 14b

Na mapie przedstawiono zasolenie powierzchniowych wód oceanicznych.

Podaj dwie przyczyny wartości zasolenia wód oceanicznych oblewających Antarktydę.

1. .....
2. .....

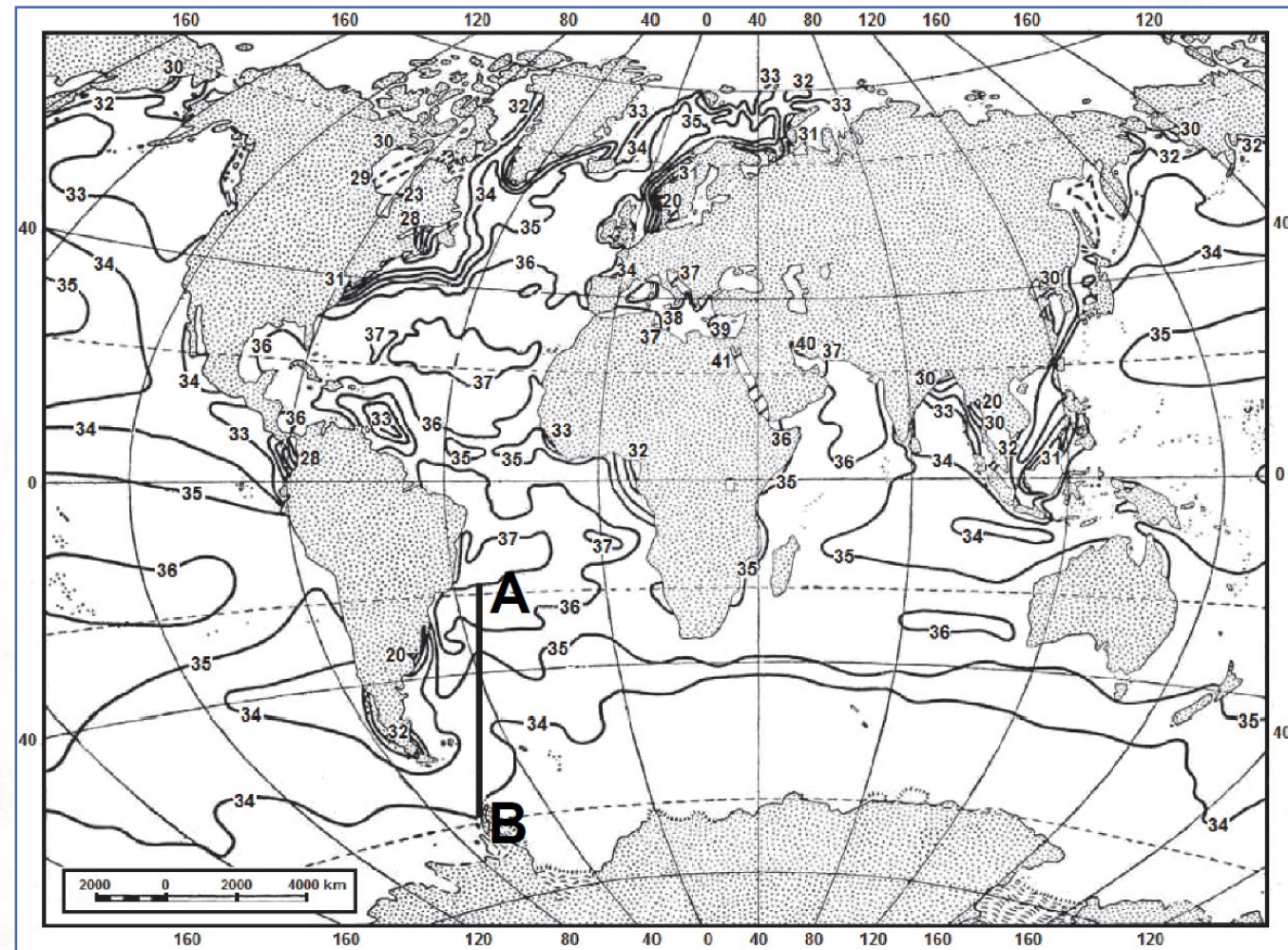

Zadanie: 14b

Na mapie przedstawiono zasolenie powierzchniowych wód oceanicznych.

Podaj dwie przyczyny wartości zasolenia wód oceanicznych oblewających Antarktydę.

1. mała intensywność parowania
2. dopływ wody słodkiej z topniejących lodowców

1 p. – za podanie dwóch poprawnych przyczyn

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 14c

Na mapie przedstawiono zasolenie powierzchniowych wód oceanicznych.

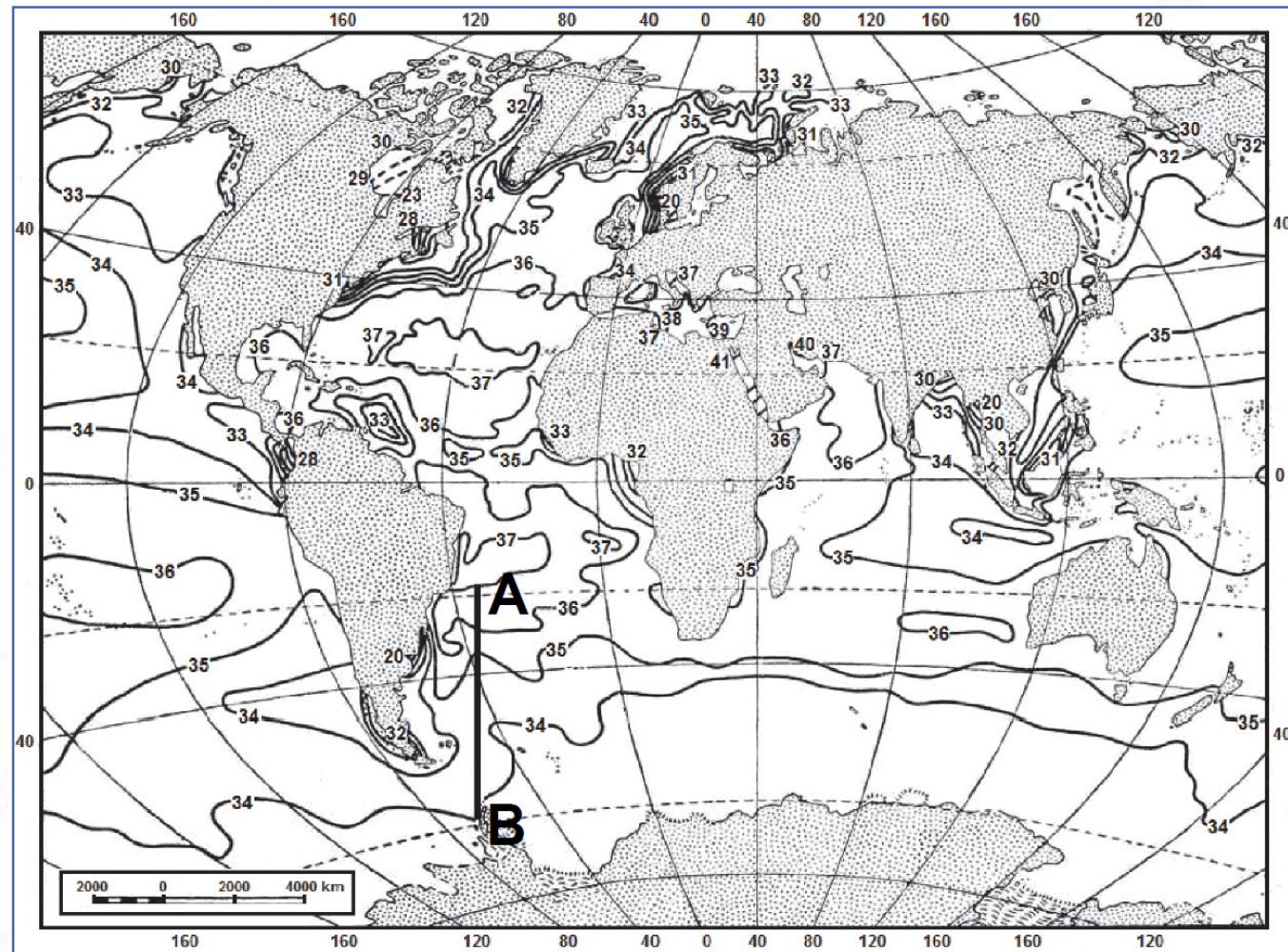
Podaj, w którym akwenie – Zatoce Perskiej czy Zatoce Gwinejskiej – jest większe zasolenie wody.

Uzasadnij, podając dwa argumenty, dlaczego wody akwenu wskazanego przez Ciebie są bardziej zasolone.

Akwen: .....

Argumenty:

1. ....
2. ....

Zadanie: 14c

Na mapie przedstawiono zasolenie powierzchniowych wód oceanicznych.

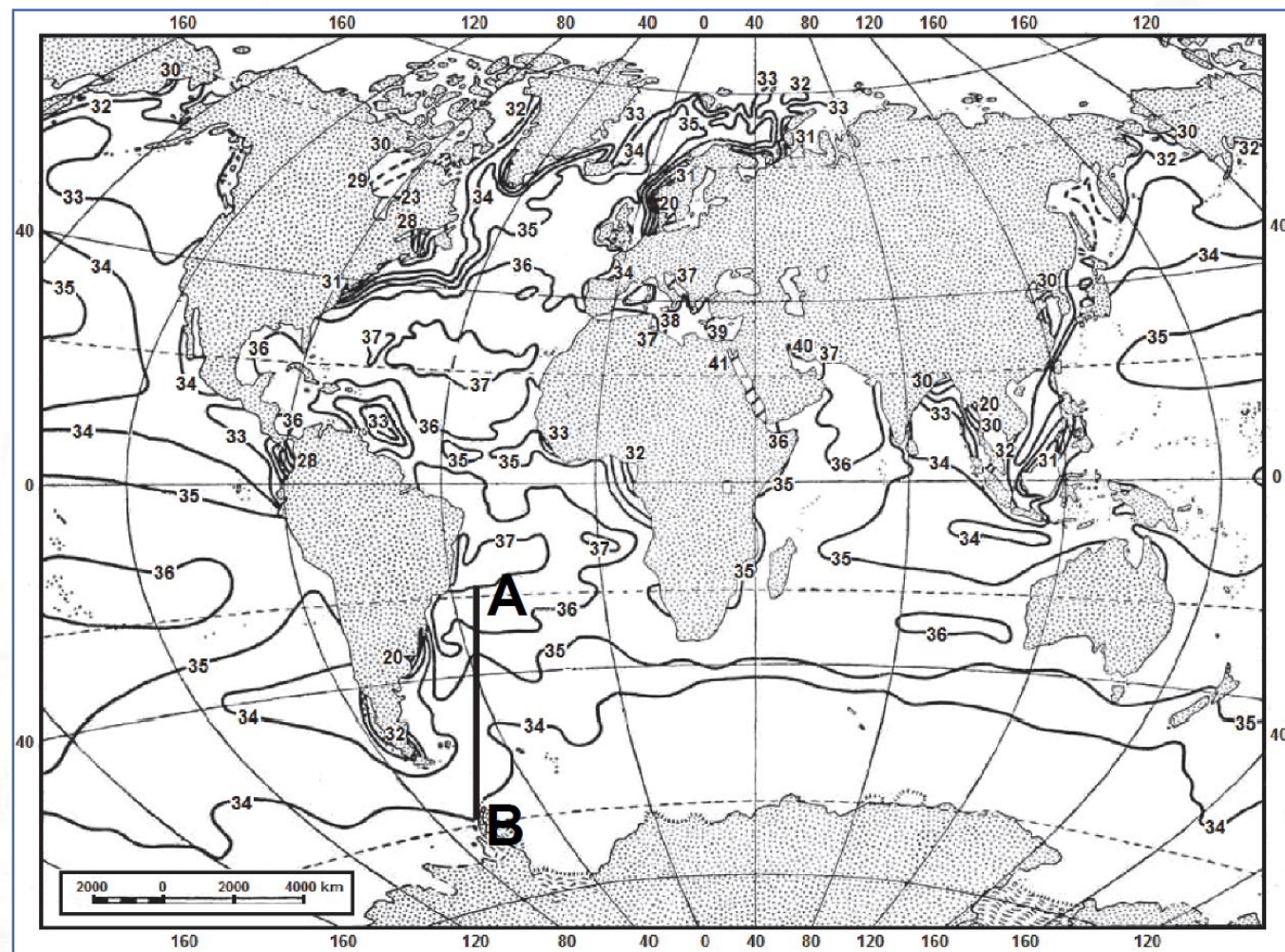
Podaj, w którym akwenu – Zatoce Perskiej czy Zatoce Gwinejskiej – jest większe zasolenie wody.

Uzasadnij, podając dwa argumenty, dlaczego wody akwenu wskazanego przez Ciebie są bardziej zasolone.

Akwen: .....

Argumenty:

1. w Zatoce Perskiej, położonej w klimacie zwrotnikowym suchym, opady atmosferyczne są mniejsze niż w Zatoce Gwinejskiej oraz jest wyższe parowanie
2. w Zatoce Perskiej, w przeciwieństwie do Zatoki Gwinejskiej, jest utrudniona wymiana wód z otwartym oceanem, co w klimacie suchym sprzyja koncentracji soli w wodzie

1 p. – za wybranie właściwego akwenu i podanie dwóch poprawnych argumentów

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

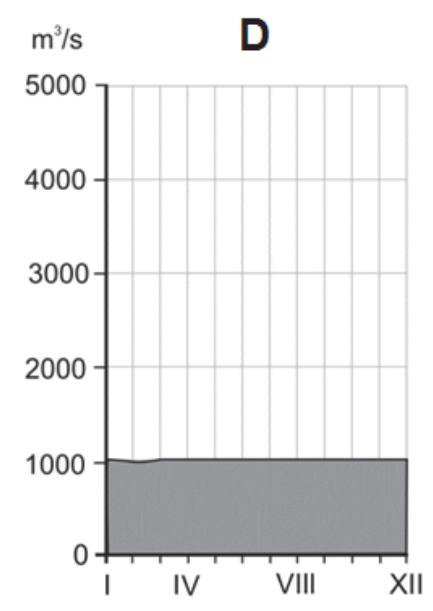
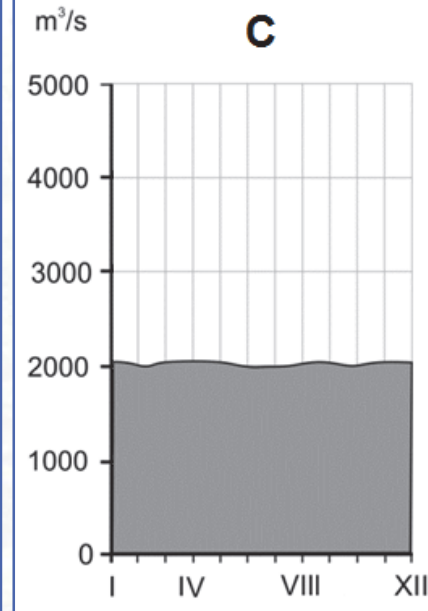
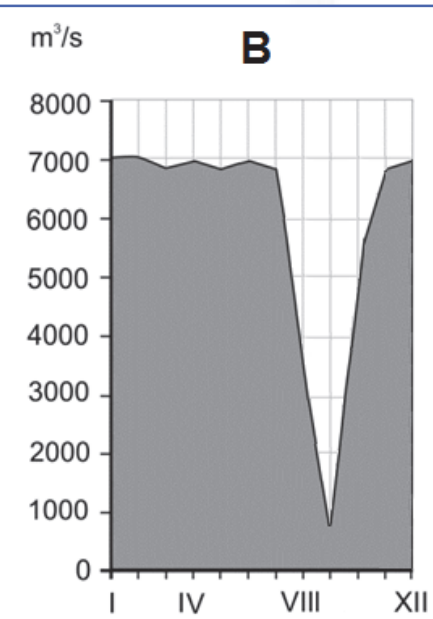
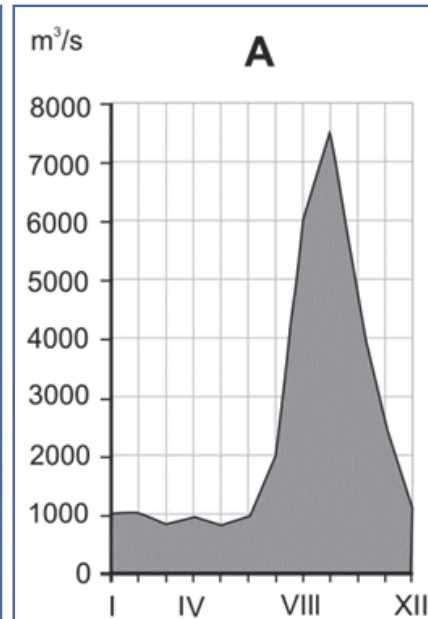
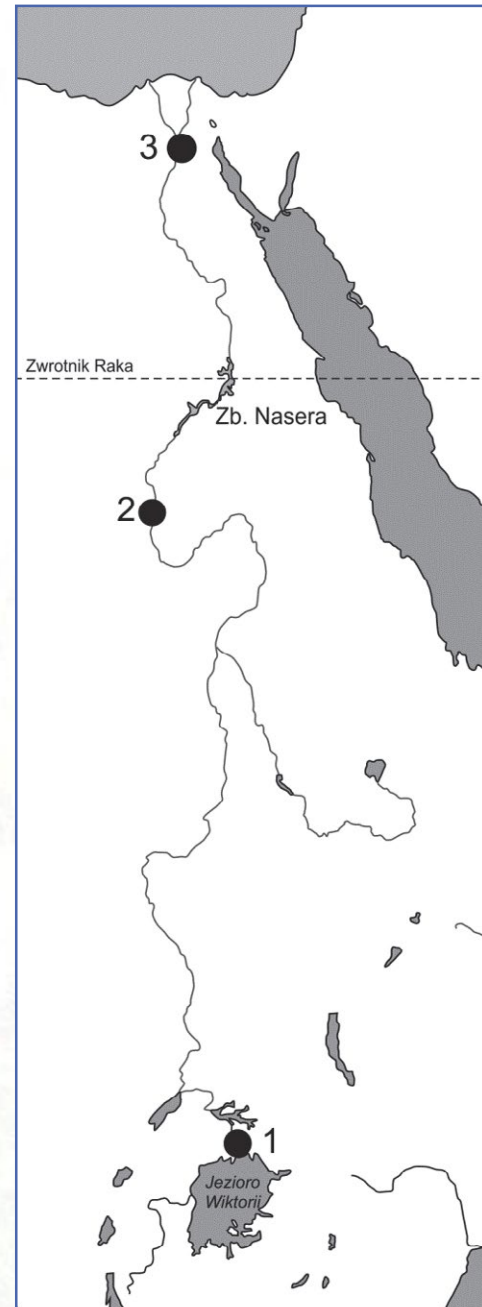

Zadanie: 15

Wśród poniższych wykresów zamieszczono trzy wykresy przedstawiające wielkość przepływów Nilu w miejscach oznaczonych na mapie numerami 1–3.

Podaj literę, którą oznaczono wykres przedstawiający wielkość przepływów Nilu w miejscu wskazanym na mapie numerem 2.

Wykres: .....

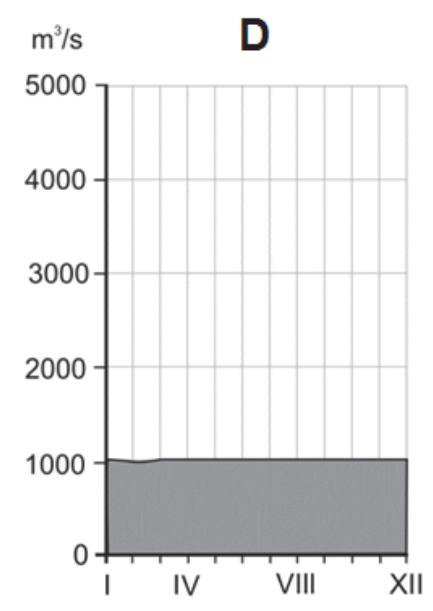
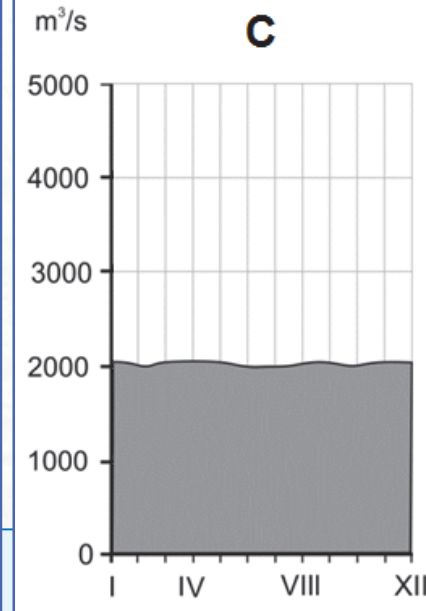
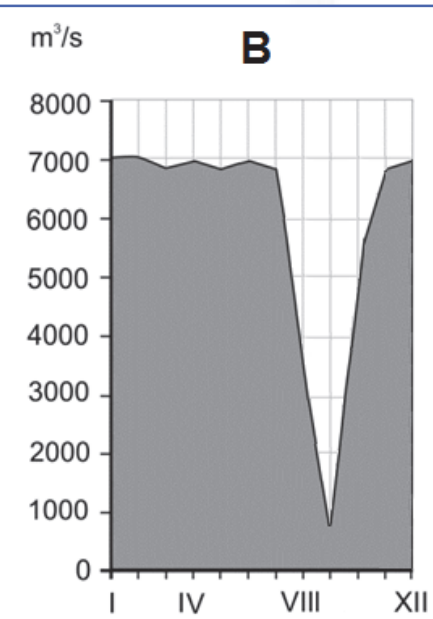
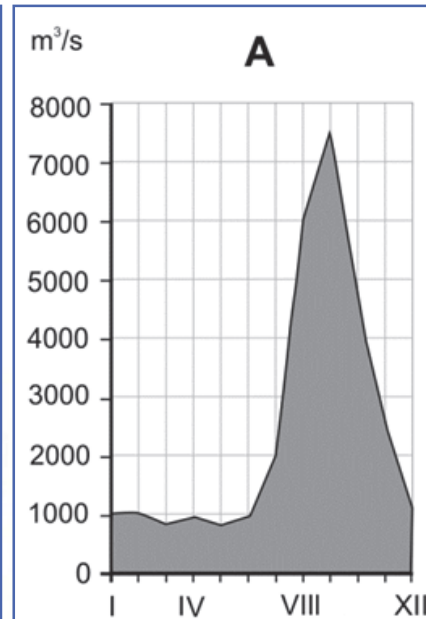
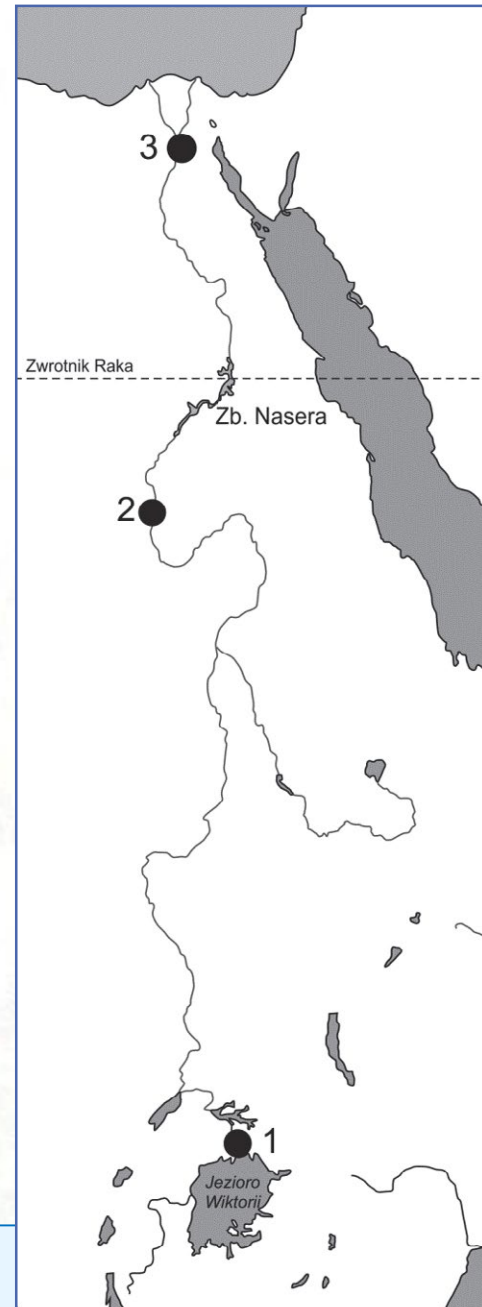

Zadanie: 15

Wśród poniższych wykresów zamieszczono trzy wykresy przedstawiające wielkość przepływów Nilu w miejscach oznaczonych na mapie numerami 1–3.

Podaj literę, którą oznaczono wykres przedstawiający wielkość przepływów Nilu w miejscu wskazanym na mapie numerem 2.

Wykres: **A**

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 16a

Zaznacz dwie formy rzeźby, które są skutkiem erozji wodnej.

- A. kanion
- B. delta
- C. przełom
- D. stalaktyt

Zadanie: 16a

Zaznacz dwie formy rzeźby, które są skutkiem erozji wodnej.

- A. **kanion**
- B. delta
- C. **przełom**
- D. stalaktyt

1 p. – za wybranie dwóch poprawnych form rzeźby

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 16b

Podaj dwa przykłady działań gospodarczych człowieka przyczyniających się do rozwoju erozji wodnej.

1. ....
2. ....

Zadanie: 16b

Podaj dwa przykłady działań gospodarczych człowieka przyczyniających się do rozwoju erozji wodnej.

1. **orka wzdłuż stoku**
2. **wylesienia stoków wzniesień i zboczy dolin**
3. **eksploatacja surowców na stokach**

1 p. – za podanie dwóch poprawnych przykładów działań

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 17

a) Wpisz w tabeli, obok każdego opisu bariery rozwoju osadnictwa, właściwą nazwę wybraną z podanych.

termiczna   świetlna   wodna   grawitacyjna

Opis	Bariera (wpisz nazwę)
Występuje na skutek niskich wartości ciśnienia atmosferycznego oraz zmniejszonej ilości tlenu w powietrzu.	.....
Występuje wyłącznie w wysokich szerokościach geograficznych.	.....

b) Obok każdego z podanych obszarów wpisz po dwie główne przyrodnicze bariery rozwoju osadnictwa wybrane spośród podanych w poleceniu a).

Nowa Ziemia ..... , ...

Andy ..... , ...

Zadanie: 17

a) Wpisz w tabeli, obok każdego opisu bariery rozwoju osadnictwa, właściwą nazwę wybraną z podanych.

termiczna   świetlna   wodna   grawitacyjna

Opis	Bariera (wpisz nazwę)
Występuje na skutek niskich wartości ciśnienia atmosferycznego oraz zmniejszonej ilości tlenu w powietrzu.	grawitacyjna
Występuje wyłącznie w wysokich szerokościach geograficznych.	świetlna

b) Obok każdego z podanych obszarów wpisz po dwie główne przyrodnicze bariery rozwoju osadnictwa wybrane spośród podanych w poleceniu a).

Nowa Ziemia   termiczna,   świetlna
Andy   termiczna,   grawitacyjna

2 p. – za poprawne przyporządkowania do obu obszarów oraz dwa poprawne przyporządkowania

1 p. – za poprawne przyporządkowania do obu obszarów

1 p. – za dwa poprawne przyporządkowania

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 18

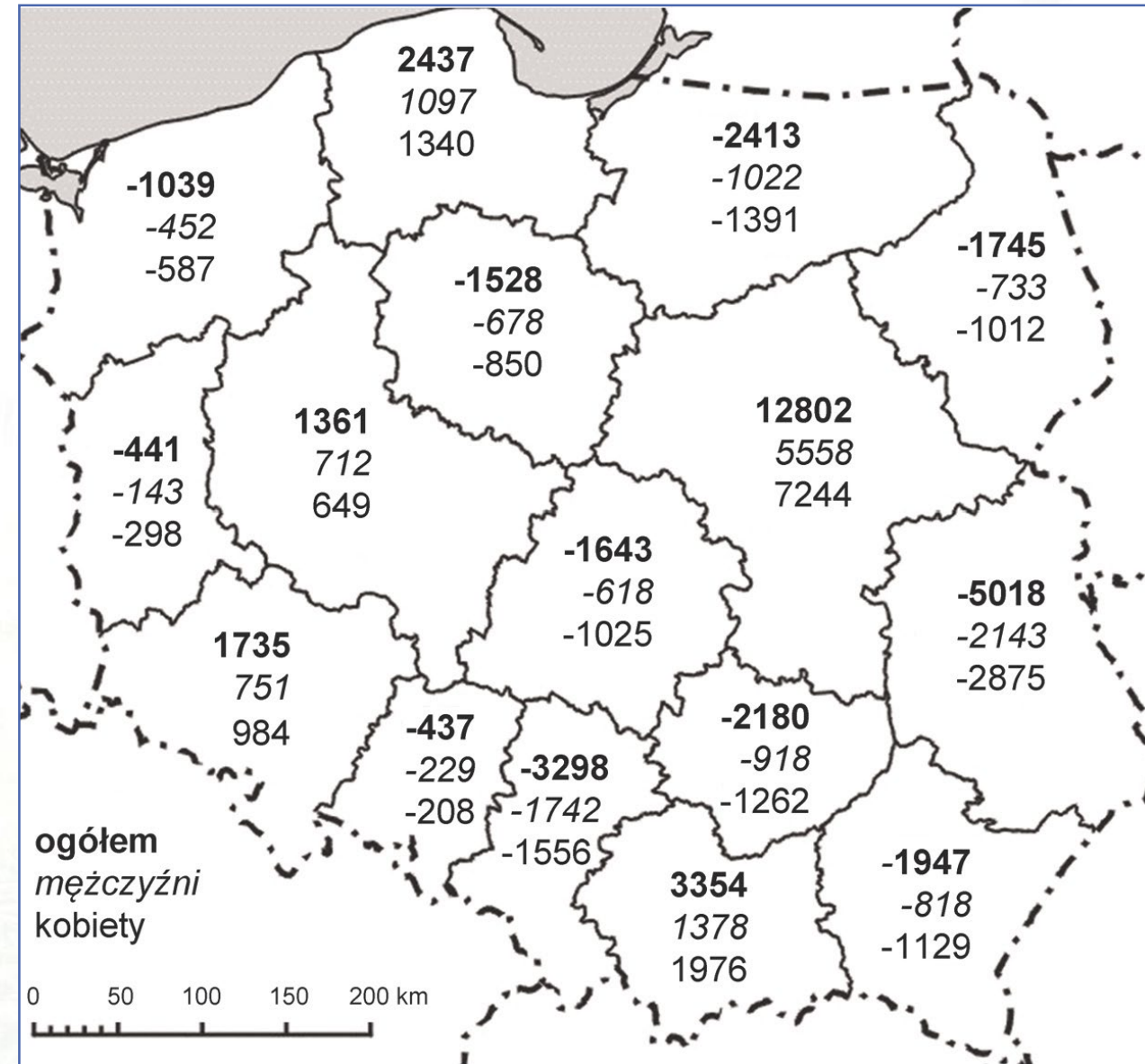
Na mapie przedstawiono wartości salda migracji wewnętrznych na pobyt stały w 2012 roku według województw oraz płci migrantów.

a) Sformułuj dwa wnioski odnoszące się do migracji wewnętrznych w Polsce według województw.

1. ....
2. ....

b) Przedstaw dwa skutki migracji wewnętrznych w województwie lubelskim dla sytuacji społeczno-gospodarczej tego województwa.

1. ....
2. ....

Zadanie: 18

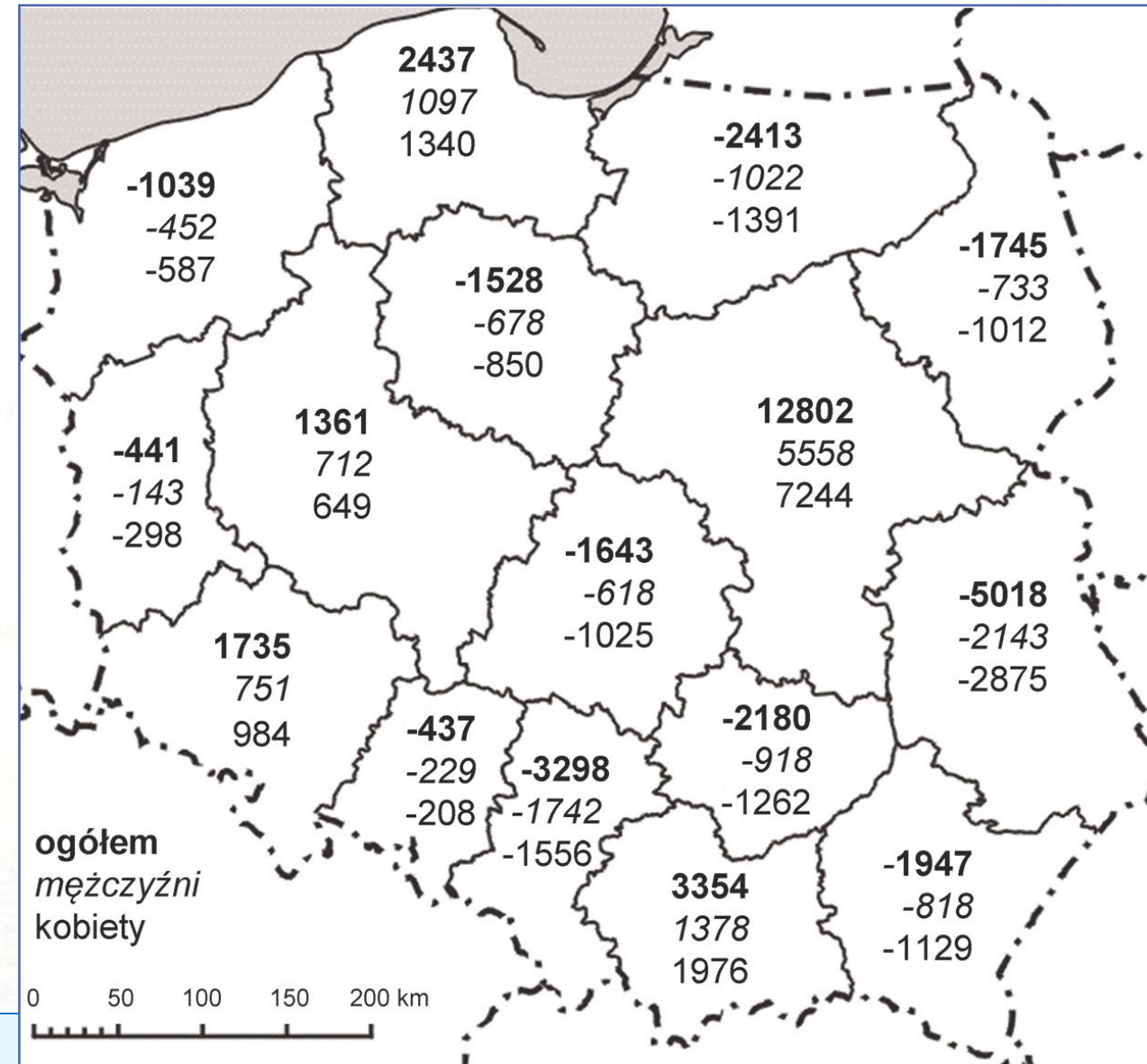
Na mapie przedstawiono wartości salda migracji wewnętrznych na pobyt stały w 2012 roku według województw oraz płci migrantów.

a) Sformułuj dwa wnioski odnoszące się do migracji wewnętrznych w Polsce według województw.

1. **większość województw ma ujemne saldo migracji**
2. **w większości województw migruje więcej kobiet niż mężczyzn**

b) Przedstaw dwa skutki migracji wewnętrznych w województwie lubelskim dla sytuacji społeczno-gospodarczej tego województwa.

1. **zachwianie struktury płci, gdyż w odpływie ludności dominują kobiety**
2. **ujemne saldo migracji wpływa na zmniejszenie przyrostu rzeczywistego ludności**

2 p. – za podanie dwóch poprawnych wniosków i dwóch poprawnych skutków

1 p. – za podanie dwóch poprawnych wniosków

1 p. – za podanie dwóch poprawnych skutków

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

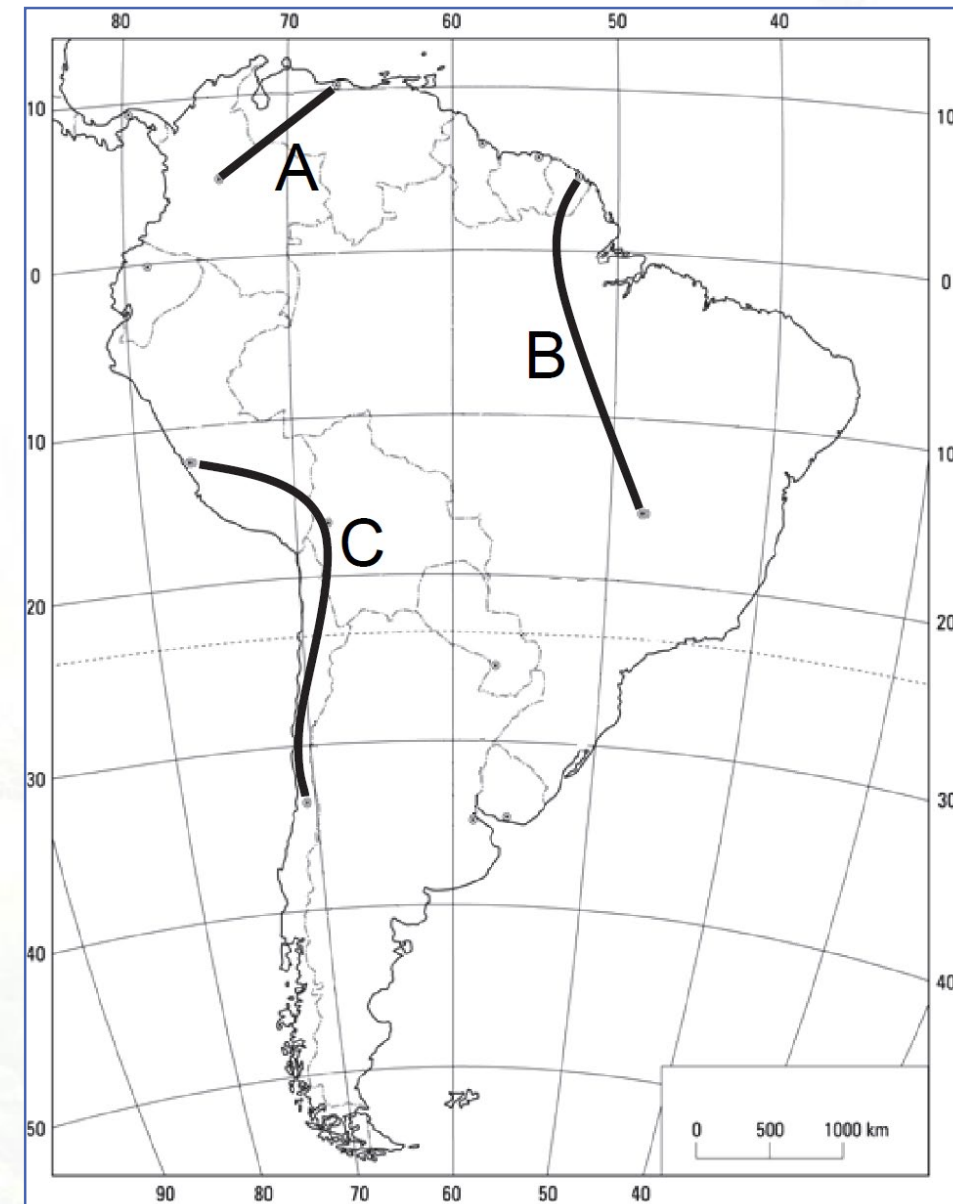

Zadanie: 19

Na mapie literami A–C oznaczono trzy trasy podróży. Każda trasa prowadzi przez obszary, na których ludność używa języków urzędowych z rodziny języków indoeuropejskich.

Wpisz do tabeli nazwy języków urzędowych (z rodziny języków indoeuropejskich) używanych na obszarach państw, przez które prowadzą zaznaczone na mapie trasy podróży.

Trasa podróży	Języki urzędowe z rodziny języków indoeuropejskich
A	➤ .....
B	➤ ..... ➤ .....
C	➤ .....

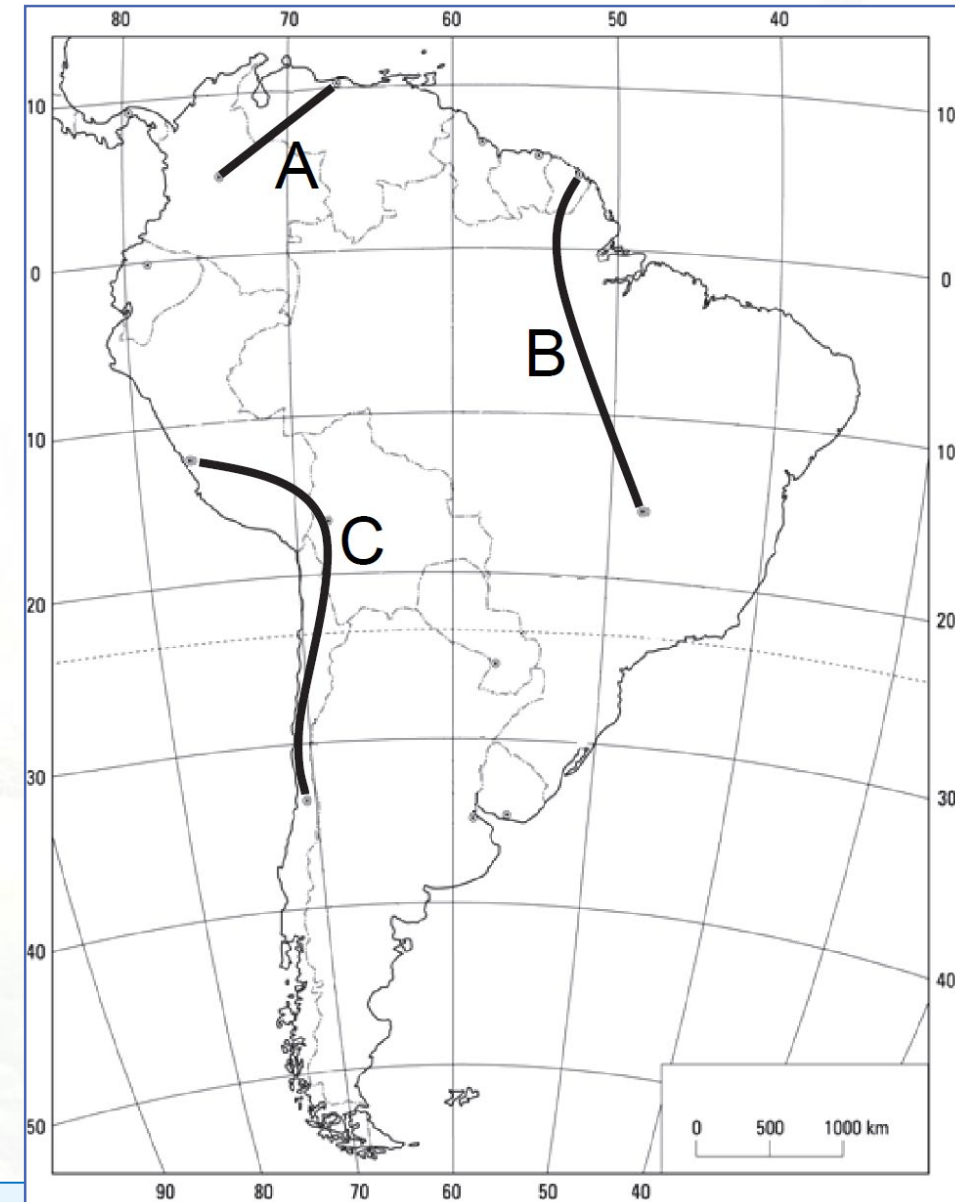

Zadanie: 19

Na mapie literami A–C oznaczono trzy trasy podróży. Każda trasa prowadzi przez obszary, na których ludność używa języków urzędowych z rodziny języków indoeuropejskich.

Wpisz do tabeli nazwy języków urzędowych (z rodziny języków indoeuropejskich) używanych na obszarach państw, przez które prowadzą zaznaczone na mapie trasy podróży.

Trasa podróży	Języki urzędowe z rodziny języków indoeuropejskich
A	➤ hiszpański
B	➤ francuski ➤ portugalski
C	➤ hiszpański

2 p. – za podanie nazw właściwych języków dla trzech tras

1 p. – za podanie nazw właściwych języków dla dwóch tras

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

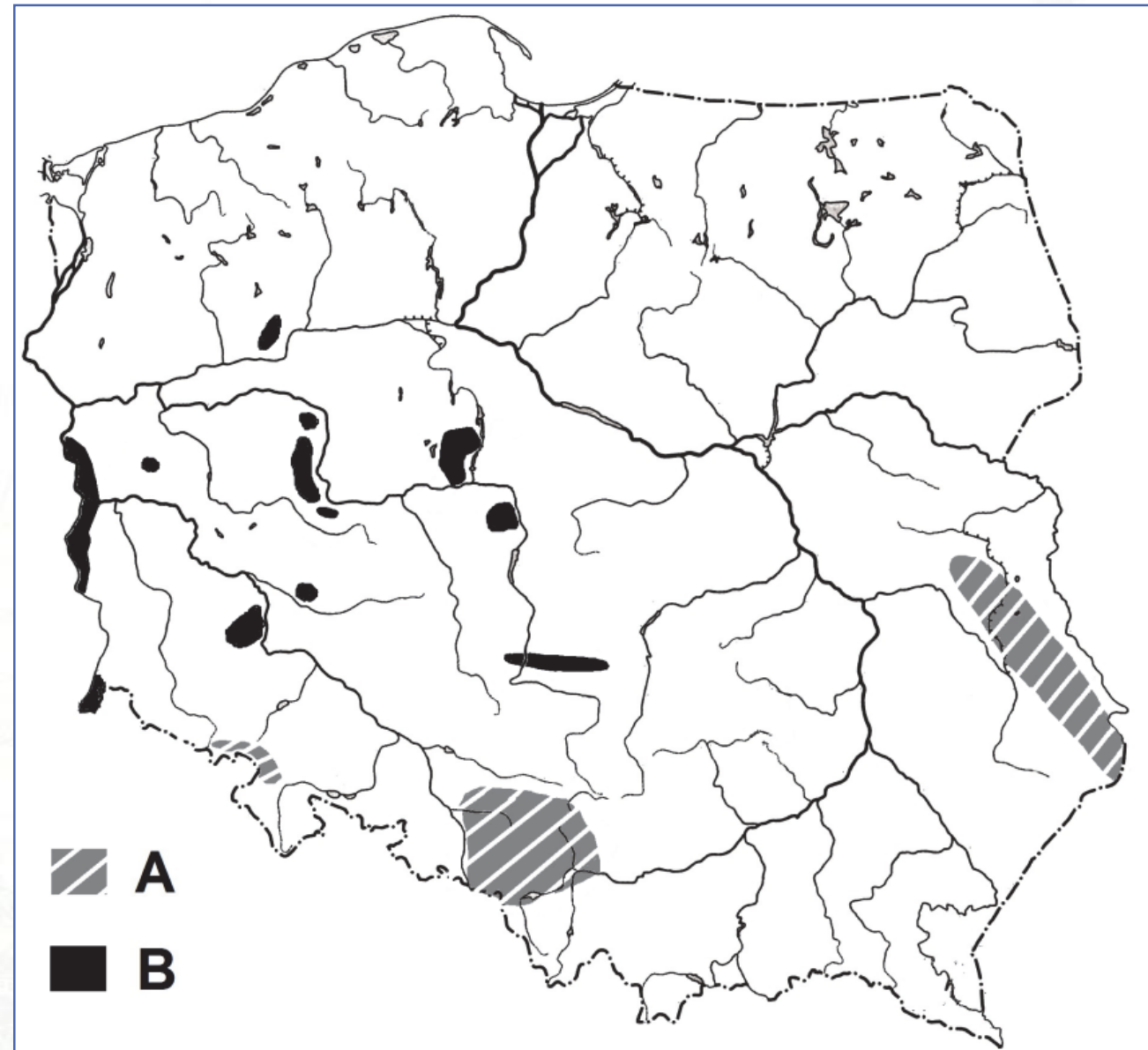

Zadanie: 20a

Na mapie zaznaczono główne obszary występowania wybranych surowców energetycznych w Polsce.

Podaj nazwę surowca energetycznego, którego główne obszary występowania na mapie oznaczono w legendzie literą A.

.....

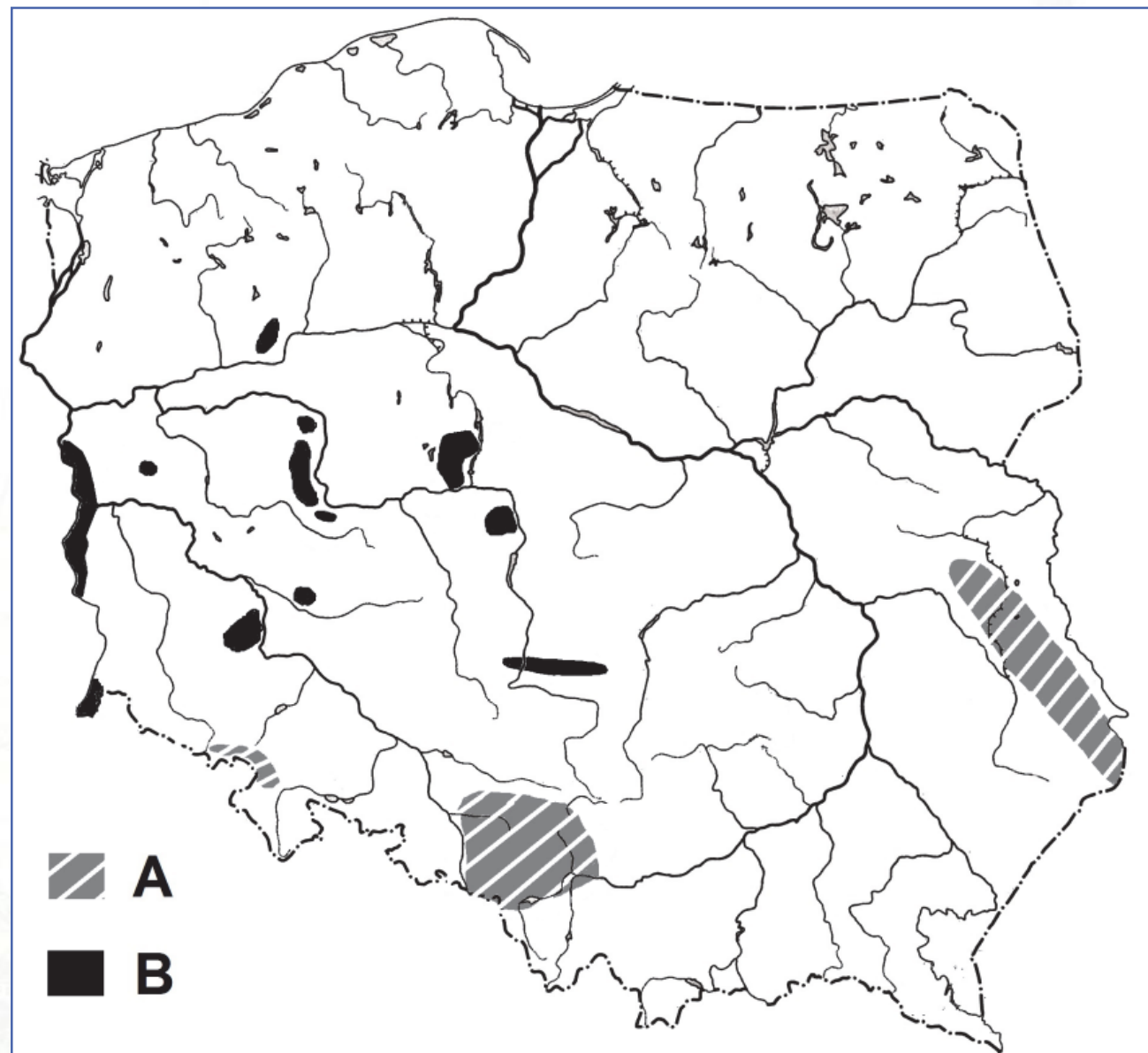

Zadanie: 20a

Na mapie zaznaczono główne obszary występowania wybranych surowców energetycznych w Polsce.

Podaj nazwę surowca energetycznego, którego główne obszary występowania na mapie oznaczono w legendzie literą A.

węgiel kamienny

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

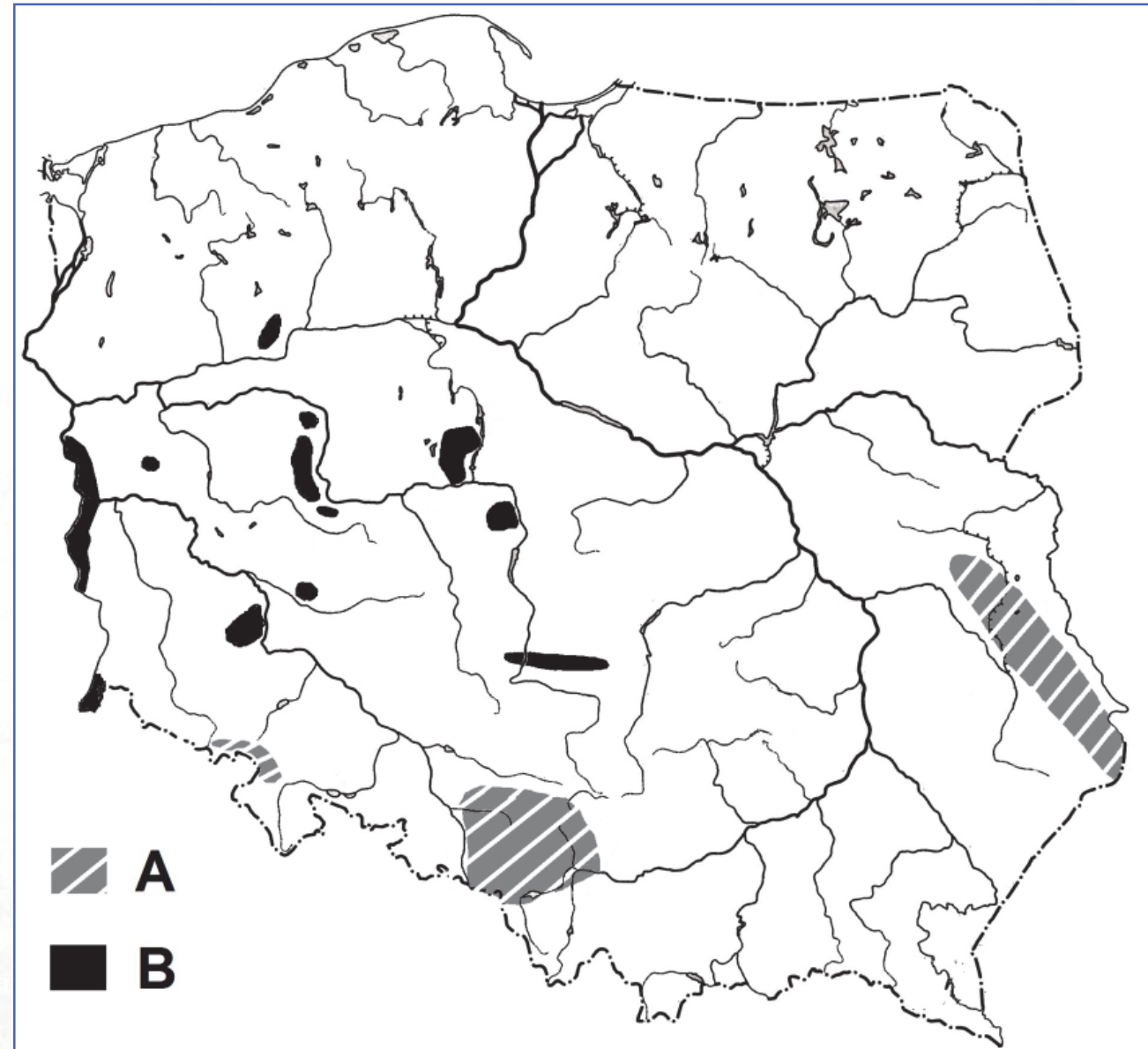

Zadanie: 20b

Na mapie zaznaczono główne obszary występowania wybranych surowców energetycznych w Polsce.

Wymień dwa przykłady przeobrażeń środowiska przyrodniczego obszarów intensywnej eksploatacji surowca energetycznego, któremu odpowiada na mapie litera B.

1. ....
2. ....

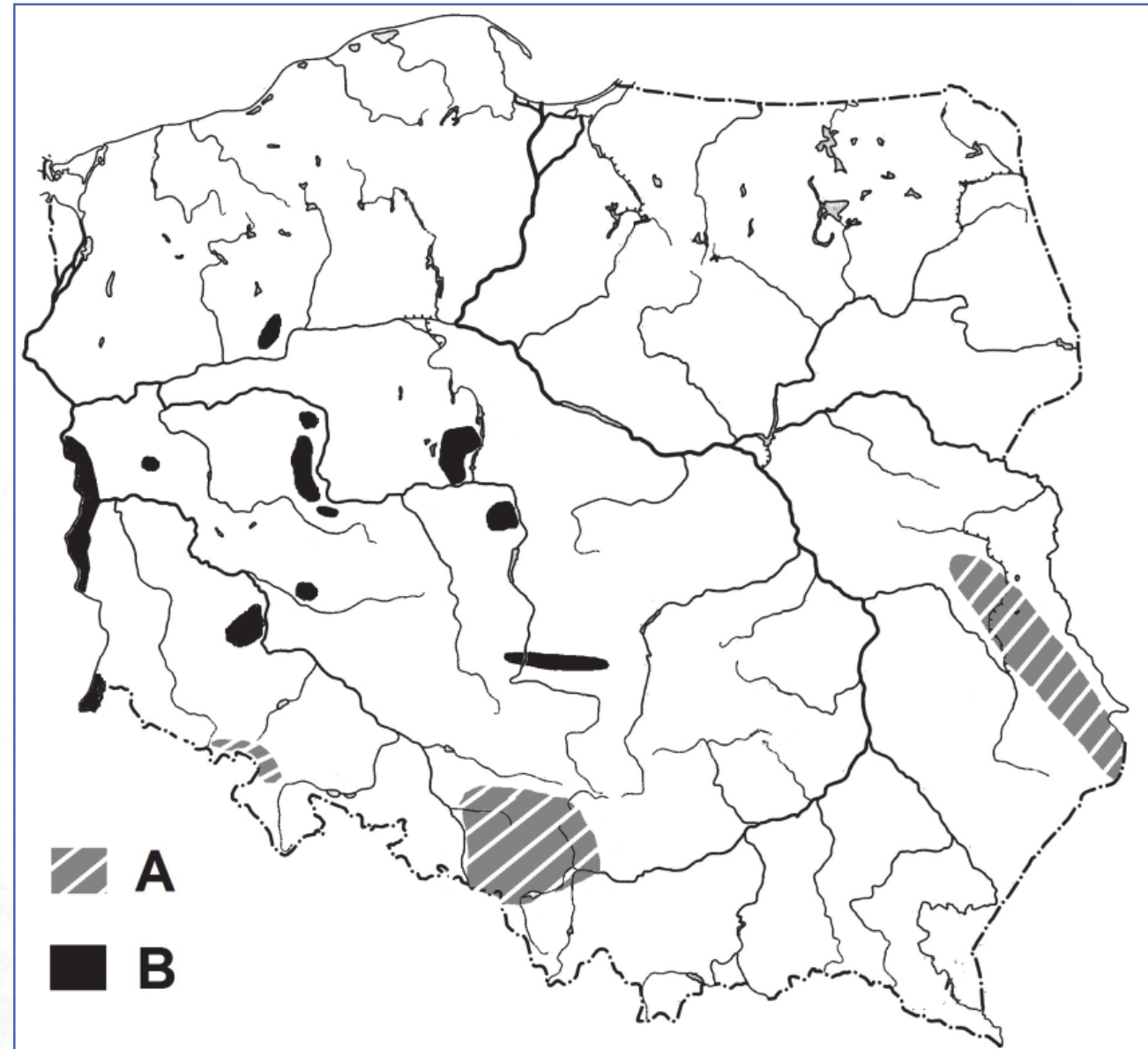

Zadanie: 20b

Na mapie zaznaczono główne obszary występowania wybranych surowców energetycznych w Polsce.

Wymień dwa przykłady przeobrażeń środowiska przyrodniczego obszarów intensywnej eksploatacji surowca energetycznego, któremu odpowiada na mapie litera B.

1. **zmiana ukształtowania powierzchni: powstanie wyrobisk i zewnętrznych zwałowisk**
2. **obniżenie zwierciadła wód podziemnych i powstanie leja depresyjnego**

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 21

Wymień dwa sposoby zmniejszania zużycia surowców naturalnych w gospodarce, stosowane we współczesnym świecie.

1. ....
2. ....

Zadanie: 21

Wymień dwa sposoby zmniejszania zużycia surowców naturalnych w gospodarce, stosowane we współczesnym świecie.

1. **upowszechnianie recyklingu (np. przerabianie makulatury na papier)**
2. **pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł energii**

1 p. – za podanie dwóch poprawnych odpowiedzi

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

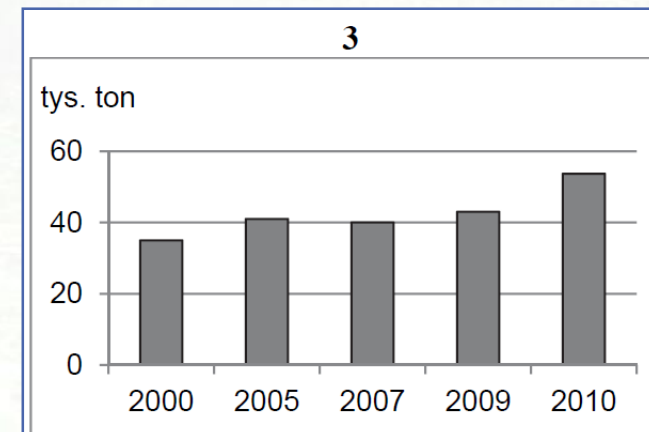
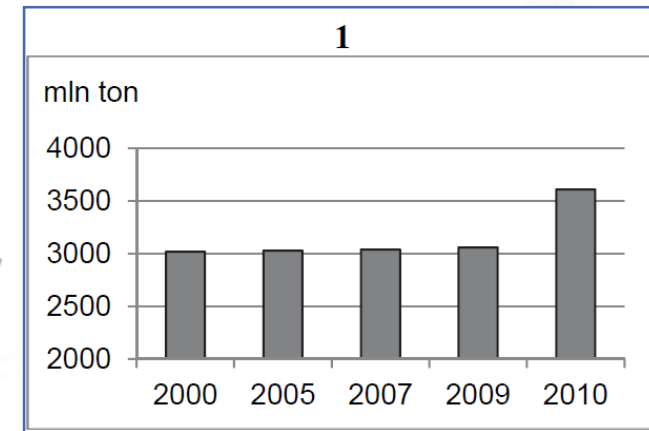
Zadanie: 22

Na wykresach przedstawiono zmiany w wydobyciu wybranych surowców energetycznych na świecie w latach 2000–2010.

Każdemu z wymienionych w tabeli surowców energetycznych przyporządkuj właściwy opis oraz wykres przedstawiający zmiany w jego wydobyciu.

- A. Surowiec wykorzystywany w energetyce od drugiej połowy XX wieku. Miał zastosowanie także w przemyśle zbrojeniowym. Występuje w wielu rejonach świata, ale złoża są na ogół ubogie. Charakteryzuje się dużą wydajnością energetyczną.
- B. Największe złoża znajdują się w Ameryce Południowej i Azji. W wielu krajach wysoko rozwiniętych zaprzestano jednak jego wydobycia, ale w krajach dynamicznie rozwijających przemysł zapotrzebowanie na ten surowiec stale rośnie.
- C. Koszty pozyskiwania surowca są relatywnie niskie. Światowe wydobycie koncentruje się w Europie. Złoża ulegają stosunkowo szybkiemu wyczerpywaniu ze względu na małe zasoby surowca.
- D. Początkowo wydobycie koncentrowało się w Ameryce PN i PD. Obecnie największe wydobycie przypada na kraje położone w Azji. Duży popyt na ten surowiec powoduje, że jego eksploatacja jest podejmowana nawet w bardzo trudnych warunkach przyrodniczych.

Nazwa surowca	Opis (wpisz literę)	Wykres (wpisz numer)
ropa naftowa	.....	.....
rudy uranu	.....	.....
węgiel brunatny	.....	.....

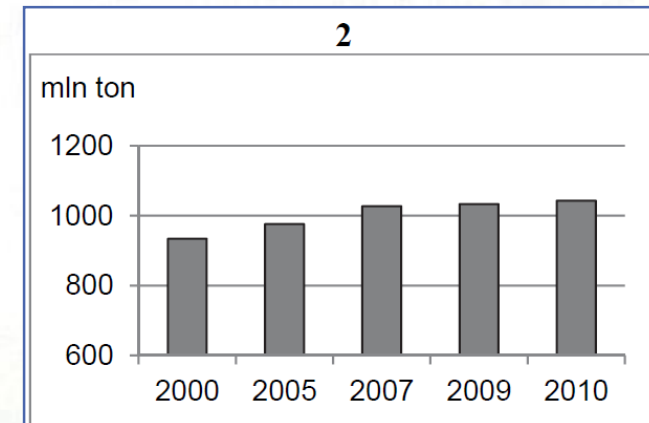
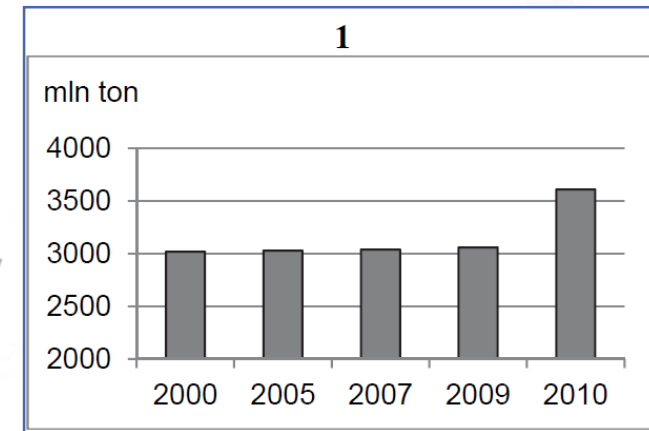
Zadanie: 22

Na wykresach przedstawiono zmiany w wydobyciu wybranych surowców energetycznych na świecie w latach 2000–2010.

Każdemu z wymienionych w tabeli surowców energetycznych przyporządkuj właściwy opis oraz wykres przedstawiający zmiany w jego wydobyciu.

- A. Surowiec wykorzystywany w energetyce od drugiej połowy XX wieku. Miał zastosowanie także w przemyśle zbrojeniowym. Występuje w wielu rejonach świata, ale złoża są na ogół ubogie. Charakteryzuje się dużą wydajnością energetyczną.
- B. Największe złoża znajdują się w Ameryce Południowej i Azji. W wielu krajach wysoko rozwiniętych zaprzestano jednak jego wydobycia, ale w krajach dynamicznie rozwijających przemysł zapotrzebowanie na ten surowiec stale rośnie.
- C. Koszty pozyskiwania surowca są relatywnie niskie. Światowe wydobycie koncentruje się w Europie. Złoża ulegają stosunkowo szybkiemu wyczerpywaniu ze względu na małe zasoby surowca.
- D. Początkowo wydobycie koncentrowało się w Ameryce PN i PD. Obecnie największe wydobycie przypada na kraje położone w Azji. Duży popyt na ten surowiec powoduje, że jego eksploatacja jest podejmowana nawet w bardzo trudnych warunkach przyrodniczych.

Nazwa surowca	Opis (wpisz literę)	Wykres (wpisz numer)
ropa naftowa	D	1
rudy uranu	A	3
węgiel brunatny	C	2

3 p. – za poprawne uzupełnienie sześciu komórek tabeli

2 p. – za poprawne uzupełnienie pięciu lub czterech komórek tabeli

1 p. – poprawne uzupełnienie trzech lub dwóch komórek tabeli

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 23a

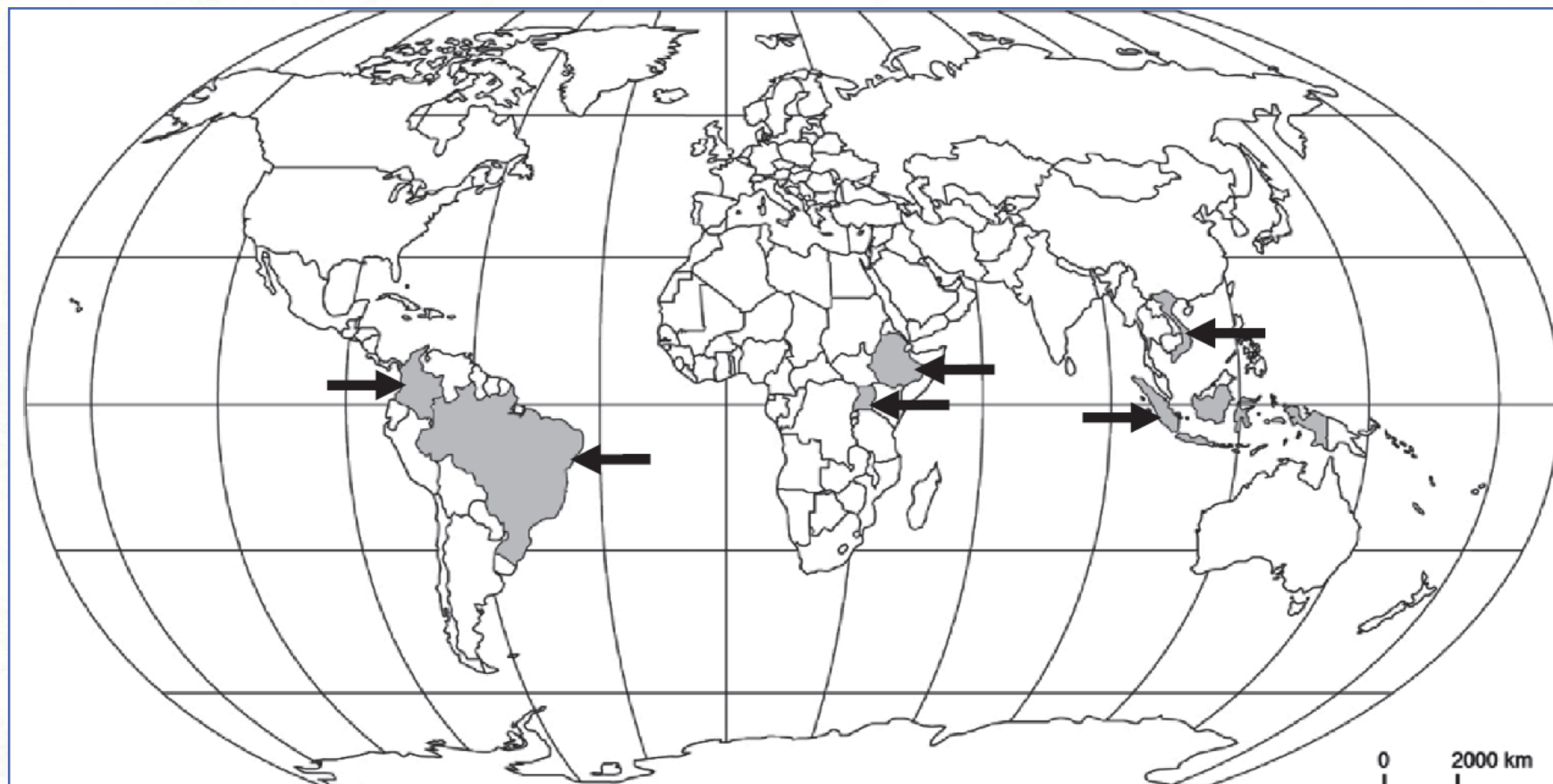
Na mapie zaznaczono i wskazano strzałkami wybrane państwa z grupy głównych producentów kawy w 2013 roku.

Na podstawie mapy wymień po jednym państwie Ameryki PD, Afryki i Azji z grupy głównych producentów kawy.

Ameryka Południowa: .....

Afryka: .....

Azja: .....

Zadanie: 23a

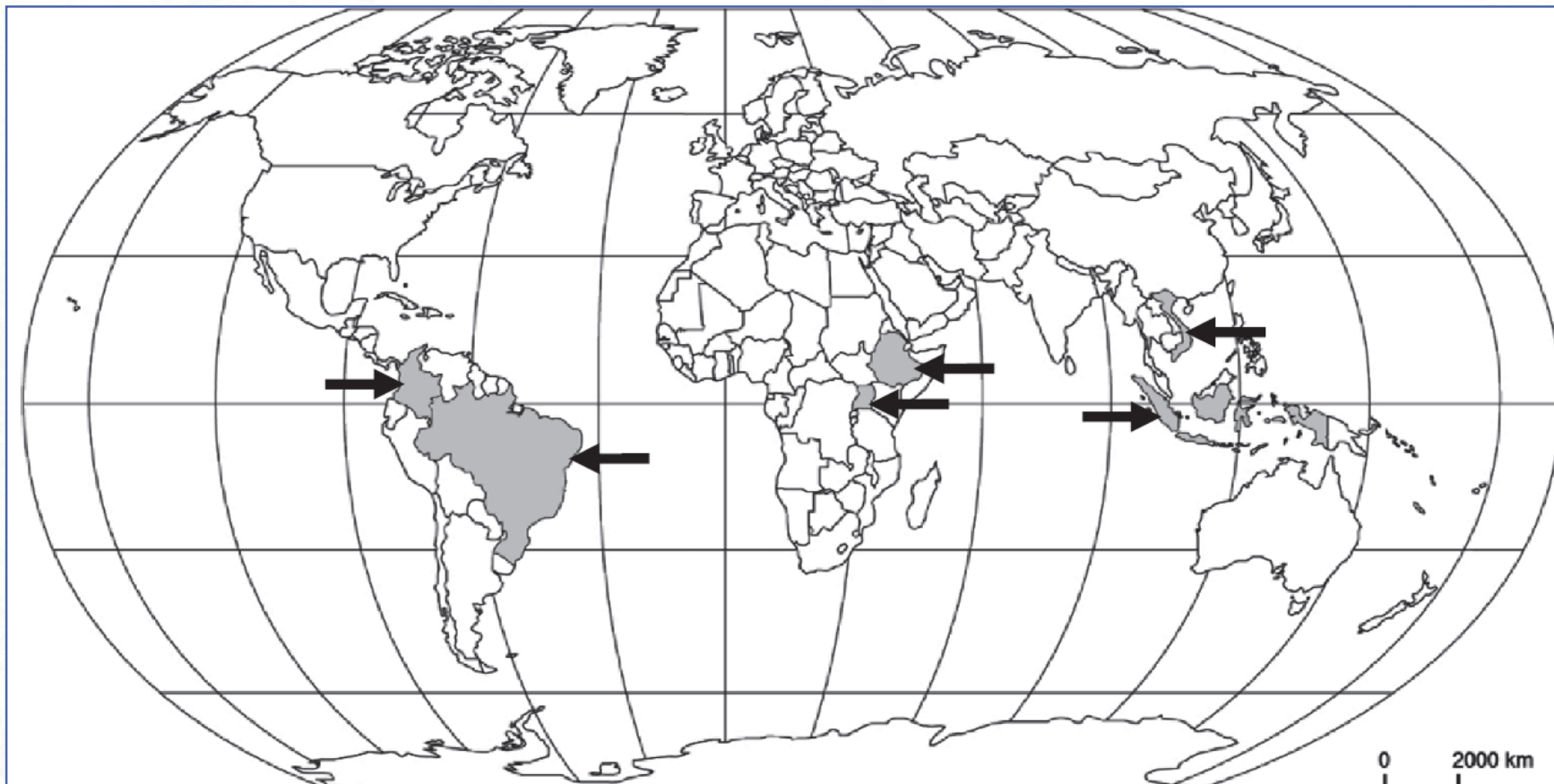
Na mapie zaznaczono i wskazano strzałkami wybrane państwa z grupy głównych producentów kawy w 2013 roku.

Na podstawie mapy wymień po jednym państwie Ameryki PD, Afryki i Azji z grupy głównych producentów kawy.

Ameryka Południowa: **Brazylia** LUB **Kolumbia**

Afryka: **Etiopia** LUB **Uganda**

Azja: **Wietnam** LUB **Indonezja**

1 p. – za podanie po jednym poprawnym państwie dla każdego z kontynentów

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

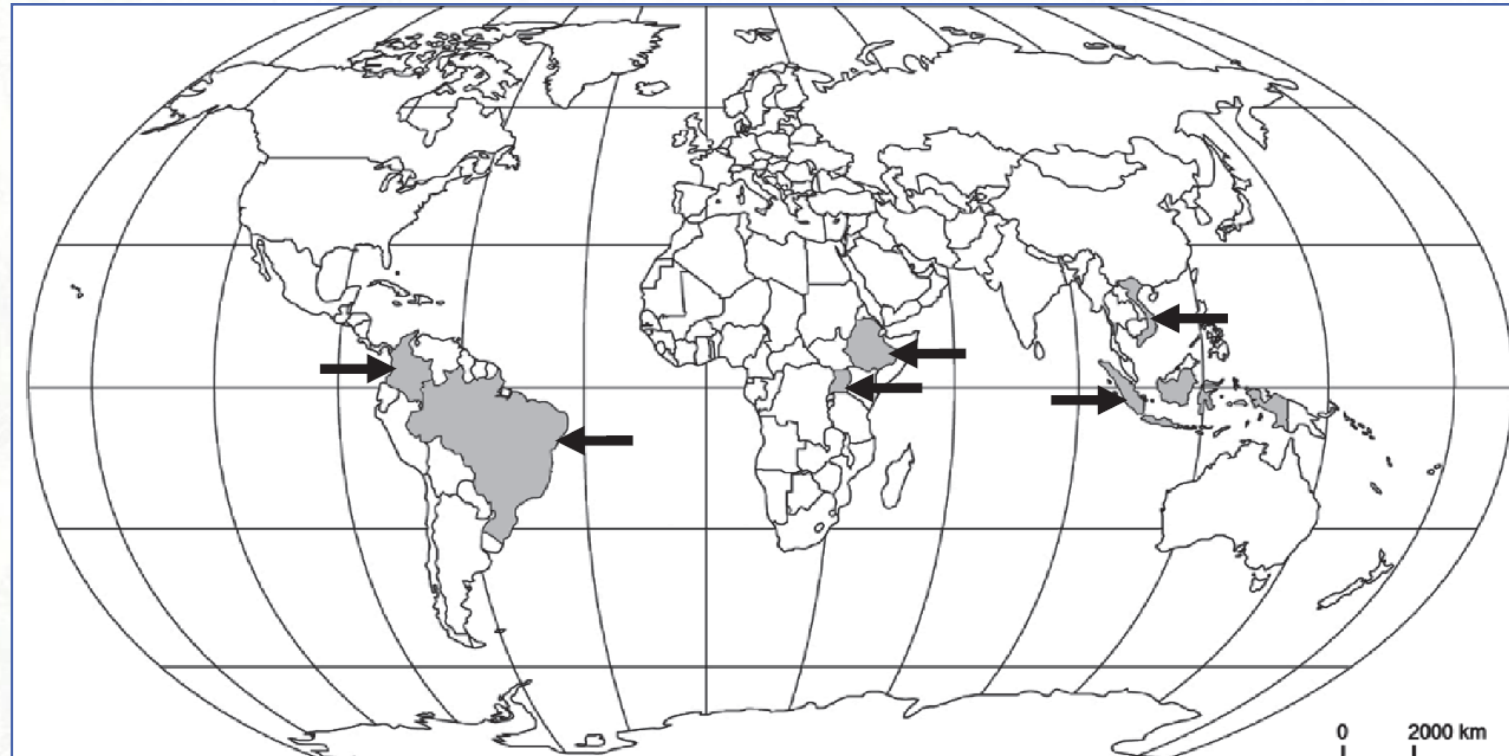

Zadanie: 23b

Na mapie zaznaczono i wskazano strzałkami wybrane państwa z grupy głównych producentów kawy w 2013 roku. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Cechy klimatu, które są charakterystyczne dla zaznaczonych na mapie państw i sprzyjają uprawie kawy, to:

- A. niewielkie roczne amplitudy temperatury powietrza i wysokie sumy opadów rocznych.
- B. gorące, suche lata, wilgotne zimy i małe dobowe wahania temperatury powietrza.
- C. wysokie temperatury przez cały rok, skąpe opady w porze lata i obfite opady zimą.
- D. duże roczne amplitudy temperatury powietrza i obfite opady przez cały rok.

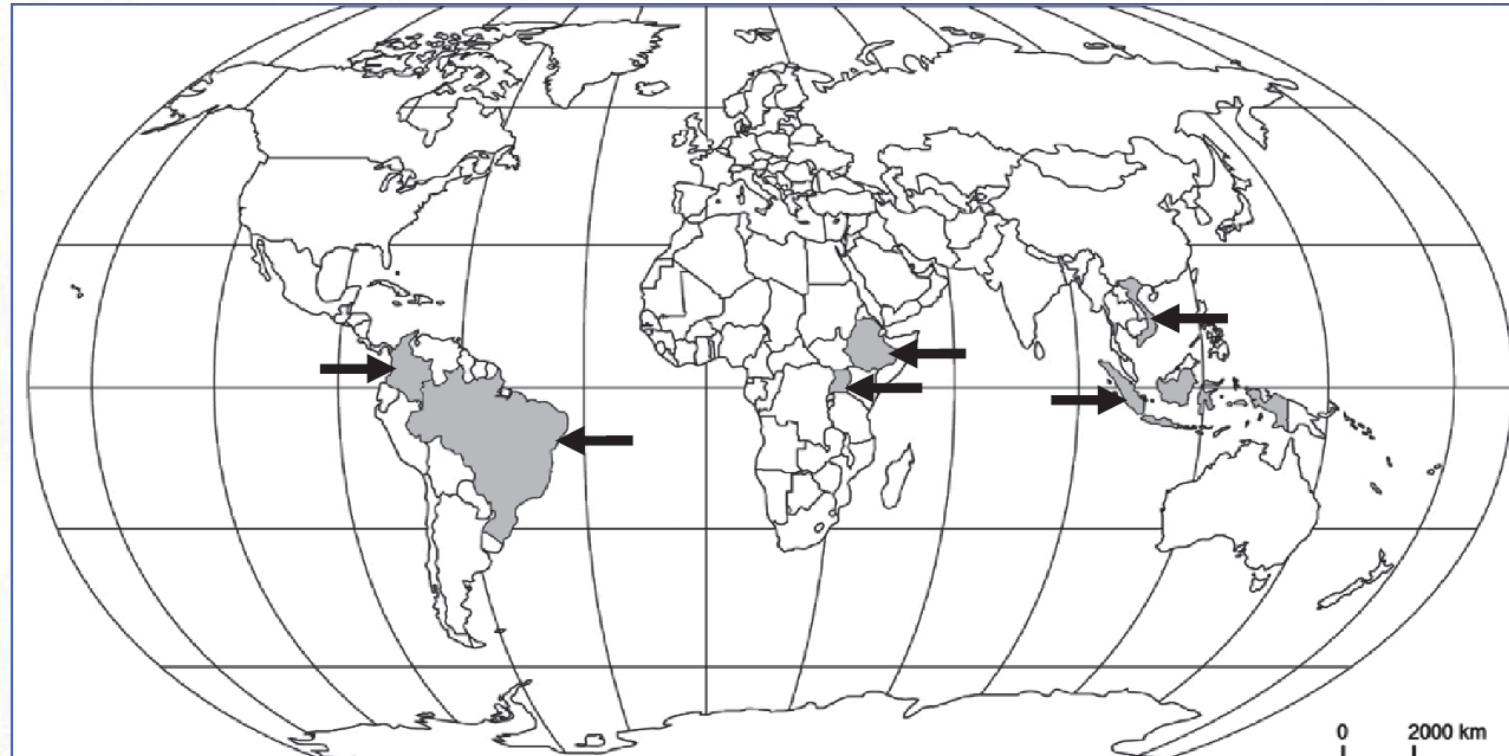

Zadanie: 23b

Na mapie zaznaczono i wskazano strzałkami wybrane państwa z grupy głównych producentów kawy w 2013 roku. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Cechy klimatu, które są charakterystyczne dla zaznaczonych na mapie państw i sprzyjają uprawie kawy, to:

- A. **niewielkie roczne amplitudy temperatury powietrza i wysokie sumy opadów rocznych.**
- B. gorące, suche lata, wilgotne zimy i małe dobowe wahania temperatury powietrza.
- C. wysokie temperatury przez cały rok, skąpe opady w porze lata i obfite opady zimą.
- D. duże roczne amplitudy temperatury powietrza i obfite opady przez cały rok.

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 24

Niektóre cechy środowiska geograficznego Polski wpływają niekorzystnie na rozwój rolnictwa.

a) Uzasadnij, dlaczego w Polsce na uprawę ziemi niekorzystny wpływ wywiera niewielka grubość pokrywy śnieżnej.

.....
.....

b) Uzasadnij, podając dwa argumenty, dlaczego wysoki udział gospodarstw o powierzchni poniżej 5 ha w strukturze gospodarstw Polski jest jedną z barier rozwoju rolnictwa.

1. ....
2. ....

Zadanie: 24

Niektóre cechy środowiska geograficznego Polski wpływają niekorzystnie na rozwój rolnictwa.

- a) Uzasadnij, dlaczego w Polsce na uprawę ziemi niekorzystny wpływ wywiera niewielka grubość pokrywy śnieżnej.
Niewielka grubość pokrywy śnieżnej sprzyja wymarzaniu roślin.
- b) Uzasadnij, podając dwa argumenty, dlaczego wysoki udział gospodarstw o powierzchni poniżej 5 ha w strukturze gospodarstw Polski jest jedną z barier rozwoju rolnictwa.
- 1. utrudnia specjalizację produkcji roślinnej, gdyż niewielkie gospodarstwa są najczęściej samozaopatrzeniowe o zróżnicowanej strukturze upraw**
  - 2. z powodu mniejszych dochodów w małych gospodarstwach jest ograniczone wykorzystywanie nowoczesnych maszyn**

2 p. – za poprawne uzasadnienie i podanie dwóch poprawnych argumentów

1 p. – za poprawne uzasadnienie

1 p. – za podanie dwóch poprawnych argumentów

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 25

W tabeli zestawiono państwa o najwyższym pogłowiu w 2010 roku wybranych zwierząt gospodarskich.

Uzupełnij tabelę nazwami zwierząt gospodarskich dobranymi spośród podanych.

bydło   owce   trzoda chlewna

.....		.....		.....	
Państwo	Udział w świecie w %	Państwo	Udział w świecie w %	Państwo	Udział w świecie w %
Chiny	49,3	Indie	14,7	Chiny	12,4
USA	6,7	Brazylia	14,7	Indie	6,8
Brazylia	4,0	USA	6,6	Australia	6,3
Wietnam	2,8	Chiny	5,9	Iran	5,0

Zadanie: 25

W tabeli zestawiono państwa o najwyższym pogłowiu w 2010 roku wybranych zwierząt gospodarskich.

Uzupełnij tabelę nazwami zwierząt gospodarskich dobranymi spośród podanych.

bydło   owce   trzoda chlewna

trzoda chlewna		bydło		owce	
Państwo	Udział w świecie w %	Państwo	Udział w świecie w %	Państwo	Udział w świecie w %
Chiny	49,3	Indie	14,7	Chiny	12,4
USA	6,7	Brazylia	14,7	Indie	6,8
Brazylia	4,0	USA	6,6	Australia	6,3
Wietnam	2,8	Chiny	5,9	Iran	5,0

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 26

Przedstaw zaletę i wadę przemysłowego chowu zwierząt gospodarskich.

Zaleta:

.....
.....

Wada:

.....
.....

Zadanie: 26

Przedstaw zaletę i wadę przemysłowego chowu zwierząt gospodarskich.

Zaleta:

Jest dochodowy dzięki niskim kosztom jednostkowym produkcji.

Wada:

Złe warunki przebywania zwierząt, np. nadmierne stłoczenie zwierząt (w fermach, chlewniach, oborach).

2 p. – za podanie poprawnej zalety oraz poprawnej wady

1 p. – za podanie poprawnej zalety

1 p. – za podanie poprawnej wady

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 27

W tabeli przedstawiono spożycie niektórych artykułów w wybranych państwach.

Uzupełnij tabelę nazwami państw dobranymi spośród podanych.

Chiny   Indie   Japonia   Stany Zjednoczone

Kraj	Zboża	Ziemniaki	Warzywa i owoce	Mięso	Ryby
	w kilogramach na 1 mieszkańca				
.....	112	62	240	125	10
.....	167	35	300	53	25
.....	160	17	110	5	5
.....	114	25	160	44	60

Zadanie: 27

W tabeli przedstawiono spożycie niektórych artykułów w wybranych państwach.

Uzupełnij tabelę nazwami państw dobranymi spośród podanych.

Chiny   Indie   Japonia   Stany Zjednoczone

Kraj	Zboża	Ziemniaki	Warzywa i owoce	Mięso	Ryby
	w kilogramach na 1 mieszkańca				
Stany Zjednoczone	112	62	240	125	10
Chiny	167	35	300	53	25
Indie	160	17	110	5	5
Japonia	114	25	160	44	60

2 p. – za wpisanie poprawnych nazw czterech państw

1 p. – za wpisanie poprawnych nazw trzech lub dwóch państw

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 28

Uzasadnij, podając dwa argumenty, dlaczego w krajach słabo rozwiniętych występują inne wartości spożycia mięsa na 1 mieszkańca niż w krajach wysoko rozwiniętych.

1. ....
2. ....

Zadanie: 28

Uzasadnij, podając dwa argumenty, dlaczego w krajach słabo rozwiniętych występują inne wartości spożycia mięsa na 1 mieszkańca niż w krajach wysoko rozwiniętych.

1. w KSR ceny żywności pochodzenia roślinnego są niższe od cen produktów żywnościowych pochodzenia zwierzęcego i taka żywność jest dostępniejsza dla ludności
2. hodowla zwierząt powoduje, że część zbiorów musi być przeznaczana na paszę – mieszkańcy krajów słabo rozwiniętych, charakteryzujących się deficytem żywności, nie mogą sobie na to pozwolić i ograniczają chów zwierząt

1 p. – za podanie dwóch poprawnych argumentów

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 29

Każdej grupie państw przyporządkuj jedną charakterystyczną dla całej grupy cechę społeczną lub gospodarczą.

A. Indonezja, Turcja, Albania

1. Ujemny przyrost naturalny.

B. Bułgaria, Ukraina, Łotwa

2. Liczebna przewaga wyznawców islamu nad wyznawcami innych religii.

C. Norwegia, Holandia, Rosja

3. Dominujący udział ludności odmiany mongoloidalnej.

D. Hiszpania, Malta, Francja

4. Przynależność do Unii Europejskiej.

5. Duży eksport gazu ziemnego.

A. ....

B. ....

C. ....

D. ....

Zadanie: 29

Każdej grupie państw przyporządkuj jedną charakterystyczną dla całej grupy cechę społeczną lub gospodarczą.

A. Indonezja, Turcja, Albania

1. Ujemny przyrost naturalny.

B. Bułgaria, Ukraina, Łotwa

2. Liczebna przewaga wyznawców islamu nad wyznawcami innych religii.

C. Norwegia, Holandia, Rosja

3. Dominujący udział ludności odmiany mongoloidalnej.

D. Hiszpania, Malta, Francja

4. Przynależność do Unii Europejskiej.

5. Duży eksport gazu ziemnego.

A. 2

B. 1

C. 5

D. 4

2 p. – za cztery poprawne przyporządkowania

1 p. – za trzy, dwa poprawne przyporządkowania

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

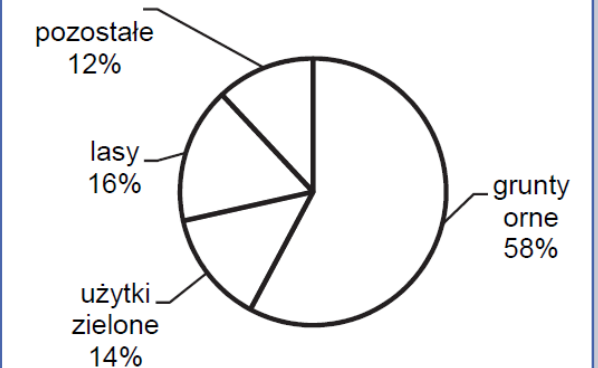
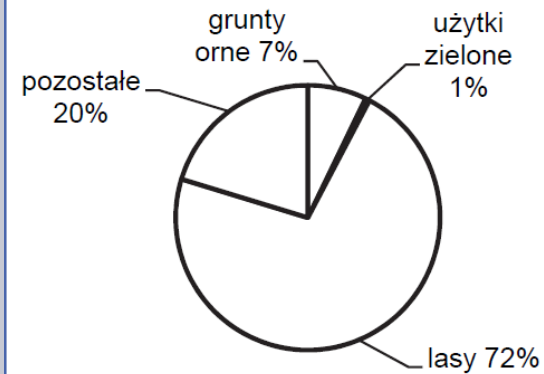
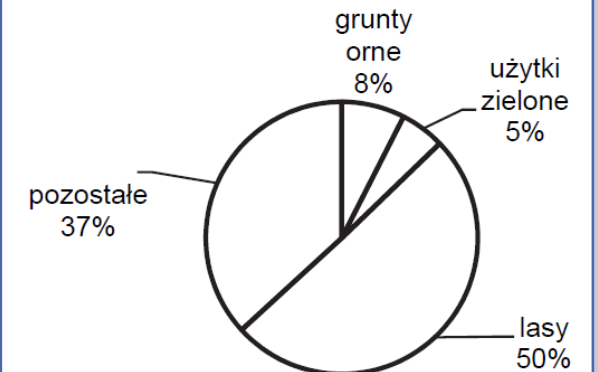
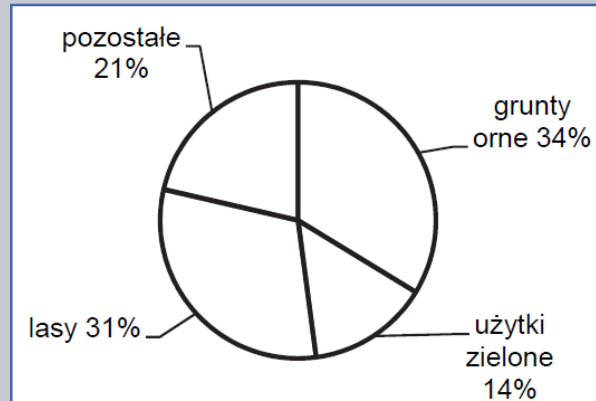

Zadanie: 30

Na wykresach przedstawiono użytkowanie gruntów w wybranych państwach świata w % ogólnej powierzchni.

Wpisz pod każdym z wykresów nazwę odpowiedniego państwa. Wybierz ją spośród podanych.

Finlandia Islandia Niemcy Rosja Ukraina

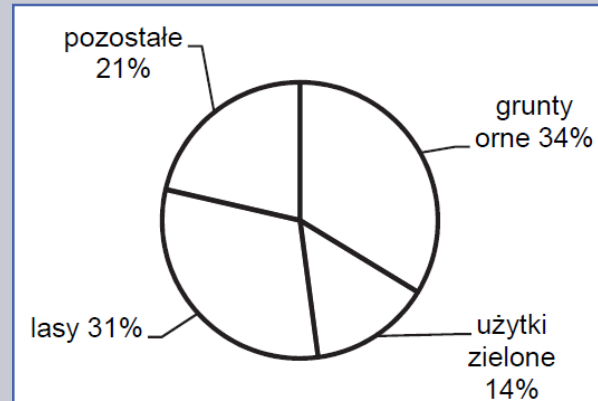

Zadanie: 30

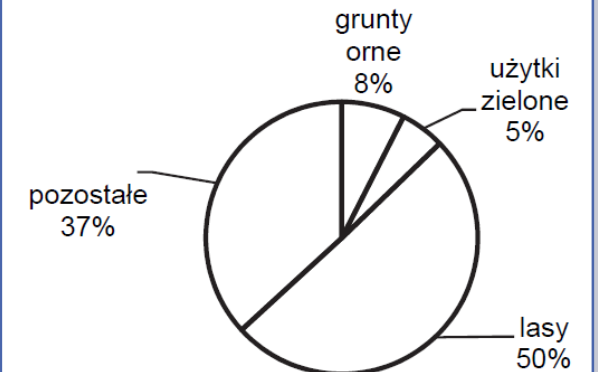
Na wykresach przedstawiono użytkowanie gruntów w wybranych państwach świata w % ogólnej powierzchni.

Wpisz pod każdym z wykresów nazwę odpowiedniego państwa. Wybierz ją spośród podanych.

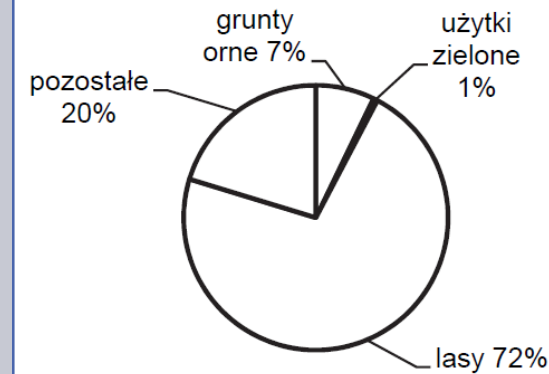
Finlandia Islandia Niemcy Rosja Ukraina

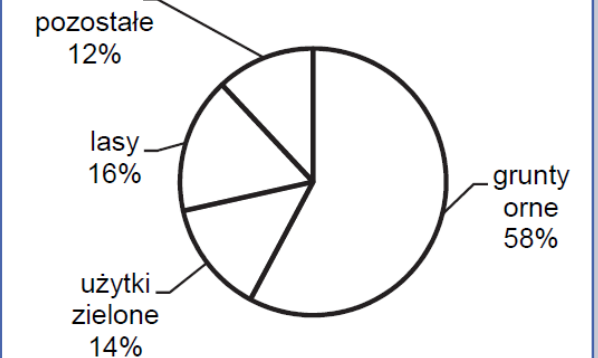
Niemcy

Rosja

Finlandia

Ukraina

2 p. – za podpisanie czterech wykresów nazwami właściwych państw

1 p. – za podpisanie trzech lub dwóch wykresów nazwami właściwych państw

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 31

Uzasadnij, dlaczego na zachodnich wybrzeżach Ameryki Południowej występuje jedno z najzasobniejszych łowisk Oceanu Spokojnego.

.....

.....

.....

.....

Zadanie: 31

Uzasadnij, dlaczego na zachodnich wybrzeżach Ameryki Południowej występuje jedno z najzasobniejszych łowisk Oceanu Spokojnego.

- zachodzi tam mieszanie się wód zimnego prądu morskiego z wodami o wyższej temperaturze, co dotlenia wody i sprzyja rozwojowi organizmów morskich
- następuje tam wynoszenie ku powierzchni wód głębinowych zawierających substancje odżywcze dla organizmów morskich

1 p. – za poprawne uzasadnienie odnoszące się do przyczyn dużej zasobności łowisk

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

Zadanie: 32

Jednym ze skutków przetłowienia łowisk morskich jest spadek populacji odławianych ryb.

Podaj dwa inne negatywne skutki przetłowienia łowisk morskich.

1. ....
2. ....

Zadanie: 32

Jednym ze skutków przełowienia łowisk morskich jest spadek populacji odławianych ryb.

Podaj dwa inne negatywne skutki przełowienia łowisk morskich.

1. **ograniczenie możliwości naturalnego odtwarzania się populacji ryb**
2. **wzrost cen ryb na rynku**

2 p. – za podanie dwóch negatywnych skutków

1 p. – za podanie jednego negatywnego skutku

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 33

Wyjaśnij, dlaczego wraz z rozwojem gospodarczym zmniejsza się zapotrzebowanie na przewóz towarów transportem kolejowym, a wzrasta zapotrzebowanie na usługi łączności.

Transport kolejowy:

.....

.....

Usługi łączności:

.....

.....

Zadanie: 33

Wyjaśnij, dlaczego wraz z rozwojem gospodarczym zmniejsza się zapotrzebowanie na przewóz towarów transportem kolejowym, a wzrasta zapotrzebowanie na usługi łączności.

Transport kolejowy:

Wraz z rozwojem gospodarczym następuje spadek masy przewożonych towarów, gdyż maleje rola przemysłu ciężkiego oraz tradycyjnego przetwórczego.

Usługi łączności:

Wraz z rozwojem gospodarczym rozwijają się usługi niematerialne, które wymagają przepływu informacji, a nie tradycyjnego transportu.

2 p. – za poprawne wyjaśnienie zmian dla transportu kolejowego oraz dla łączności

1 p. – za poprawne wyjaśnienie zmian dla transportu kolejowego

1 p. – za poprawne wyjaśnienie zmian dla łączności

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanych kryteriów lub brak odpowiedzi

Zadanie: 34

W ostatnich latach Polska Akcja Humanitarna organizowała pomoc dla mieszkańców m.in. Sudanu i Japonii. Poniżej, obok nazw tych krajów, wskazano rok, w którym pomoc ta była udzielona.

Podaj główne wydarzenie, które stało się przyczyną udzielenia pomocy przez Polską Akcję Humanitarną mieszkańcom w każdym z wymienionych państw.

Japonia (2011 r.):

.....

.....

Sudan (2011/2012 r.):

.....

.....

Zadanie: 34

W ostatnich latach Polska Akcja Humanitarna organizowała pomoc dla mieszkańców m.in. Sudanu i Japonii. Poniżej, obok nazw tych krajów, wskazano rok, w którym pomoc ta była udzielona.

Podaj główne wydarzenie, które stało się przyczyną udzielenia pomocy przez Polską Akcję Humanitarną mieszkańcom w każdym z wymienionych państw.

Japonia (2011 r.):

trzęsienie ziemi lub katastrofalne tsunami

Sudan (2011/2012 r.):

wojna domowa

1 p. – za podanie poprawnego wydarzenia dla Japonii i dla Sudanu

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia podanego kryterium lub brak odpowiedzi

KONIEC

**Materiały pomocnicze do nauki
Opracowane w celach edukacyjnych (niekomercyjnych)**

Opracowanie i redakcja: *Sławomir Dmowski*
Kontakt: *kontakt@geografia24.eu*

**WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE
- KOPIOWANIE ZABRONIONE -**